

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor**
Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
Belföldön: Munkásoknak és vállalatoknak 300,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lel. Külföldön: 120-80, 45, 25 ch,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

Az angolok kétszínű politikája okozza, hogy ismét

Ártatlan zsidók vére áztatja Palesztina földjét

Tulzott hírek kerültek a világsajtóba a távirati ügynökségek híradása nyomán. Az arabok vérszemet kapnak, mert Anglia nem, az erős-kéz politikáját folytatja. Külföldi agitátorok és guruló németmárka okozza a Közelkelet nyugtalanságait, Allitól 20 halottja és 100 sebesültje van az eddigi tüntetéseknek. Jaffában az arabok raboltak, fosztogattak és gyújtogattak.

Megdöbentőnek látszó események hírét terjesztik a nagy sajtóügynökségek, amelyek arról szólnak, hogy Palesztinában súlyos zavargások vannak, amelyek a híradások szerint sok emberéletet követelnek áldozatul. A világsajtó minden kommentár nélkül vette át ezeket a híreket, s így a világ zsidó és nemzsidó közvéleménye úgy képzei, hogy az a heroikus építómunka, amelyet a világ zsidósága Palesztina földjén folytat, mintha veszélyben volna.

Kétségtelen, hogy ezek a hírek tulzotak és az eseményeket felnagyítva és bizonyos zsidóellenes tendenciával állítják be. Az bizonyos, hogy most, amikor Németország kiadta a jelszót, hogy szabadulni akar zsidóitól, valami érthetetlen szadizmussal és emberileg nem is érthető gonoszsággal, azon is mesterkedik az egész világon és így Palesztinában is, hogy a menekülésre kényszerített zsidóság ne találja meg nyugalmát ősei földjén sem azért küld ki állandóan a Közelkeletre is pénzzel és agitációs anyaggal is bőven ellátott izgatókat, akik Algírban épen úgy mint Syriában tüzelik az arab lakosságot a zsidók ellen. A guruló németmárka meg is teszi hatását, mert a nyugtalanság, amely egyaránt árt a francia mint az angol érdekeknek, úgy állítják be, mintha az a zsidók ellen irányulna. Ez a tendencia meg is állja a helyét, mert a német antiszemitizmus tudja jól, hogy minden nép nyugtalanságát fokozni lehet azzal, ha a zsidók ellen uszít. Ezért jött néhány héttel ezelőtt a hír arról, amelyet az „United Press” angol távirati ügynökség is megerősített, mely szerint a francia fennhatóság alatt levő szíriai határon 20.000 arab áll fegyverrel kezében készen arra, hogy betörjön Palesztinába.

Nem a palesztinai események a megdöbentőek, mert azok a legújabb híradások szerint, nem voltak egyebek, mint nagy arányú tüntetések és nem forradalmi jellegű megmozdulások, hanem sokkalta szorubb, hogy az angol kormányzat nem veszi észre, hogy mennyire elősegíti a hitlerista célkitűzéseket azzal, hogy nem inti le kellő eréllyel az arab tulzó nacionalista vágva-

mokat és mindenkor azon igyekszik, hogy az arabok aspirációval nyugtalanítsa a zsidó közvéleményt. Kétszeres bűn ez ma, amikor ott tartunk, hogy nem cionisták „mesterséges” államépítő kedve miatt épül Palesztina, hanem azért, mert az európai népek tömegei között élő zsidók egyrészenek nincsen más lehetősége, minthogy Palesztina felé gravitáljon.

Az pedig különleges és mélységesen tragikus megnyilatkozás, hogy amikor 16 millió zsidó, akik nagyrészt üldözök és kiszorítani igyekeznek a világ gazdasági és kulturális vérkeringéséből, csak azért esdél, hogy egy aránylag rendkívül kicsi pontját ennek a hatalmas földgömbnek juttassák neki történelmi és más jogon is, akkor azt a csekély kegyet sem tudja biztosítani neki a világ sok hatalmas és tekintélyes nemzete.

Anglia bűne

Nyiltan meg kell mondjuk, mert elhallgatni bűn volna, hogy minden nyugtalanság oka, ami Palesztinában megnyilatkozik: hogy az angolok kétszínű politikát folytatnak és nem tartják be egyáltalán a Balfour-deklarációban lefektetett és a Népszövetség által jóváhagyott irányvonalat. Mindenkor szemethunyt a németeknek az alacsony kulturájú arabok között üzött zsidóellenes agitációjának hagyta, hogy nacionalista tendenciák alakuljanak ki és csak ennek tudható be, hogy a feszültséggel teitett atmoszféra néha-néha kirobbanáshoz vezet.

Hogy Angliának köszönheti a világ a horogkeresztes Németország megerősödését, azt világosan bizonyítja az is, hogy eddig is mintegy százmillió font kölcsönt nyújtott Hitler kormányának, amelyet ez főként a külföldi horogkeresztes propaganda fejlesztésére fordított. Európában és a többi világrészben tehát nemis annyira a német márkával készítik elő a nemzeti szocialista zavargásokat, hanem az angol fonttal, amelyet London utal ki a horogkeresztes Németországnak. A világ zsidóságának ez al kalommal hangosan és legerélyesebben kellene tiltakozni az ellen, hogy békés eszkö-

zökkel folytatott országépítést a német gyűlölet és az angol kétszínű perfidia mindenkor megakadályozni igyekszik. Az egyik azért, mert féktelen zsidógyűlölet viszi rá, a másik, amely szemforgatóan, a zsidók barátjának szereti megjátszani magát, hogy a kettő összecsapásából a maga profitját megszerezze. Ki láthat tisztán az angol csel szövő politika kuliszái mögé? Nem-e mozgatta úgy a szerencsétlen bábit a Palesztina politikának, hogy abból majd megfelelő újabb rendelkezésekkel, a maga önös érdekeit biztosítsa? Állandóan vörös posztóként lobogtatja a zsidó és az arabok előtt a Legfelsőbb tanács életbeléptetésének kérdését és a londoni politika valószínűleg nyugtalanságra építi terveit. Holott épen elég gyújtóanyagot tartalmaz a világhelyzet is, épen elég nyugtalanságra ad okot az olasz-abesszin gyarmati háború: nem szabadna engedni az angoloknak, hogy vérszemet kapjon Palesztina 600.000 arabja, a 400.000 ottlakó zsidóval szemben, mert, ha az arab-mohamedán 30 milliós afrikai és ázsiai nagytömeg ugylátja, hogy John Bull szörös keze megreteg, akkor nem Palesztina lesz áldozata ennek a politikának, hanem Anglia egész világhatalmi pozíciója.

Kétségtelen, hogy a világ zsidó közvéleménye nem láthat egészen tisztán az angol politika cselszövénye közé. Mert míg a londoni gyarmatiügyi kormány, a miniszter, az alsóház pártjai, a lordok háza nem folytatnak arabfil politikát, addig a másik oldalon azt látjuk, hogy Wacsoupe fő kormányzó minden ténykedése az araboknak kedvez. Lehetséges-e egyáltalán, hogy egy mandátarius terület angol fő kormányzója központi kormányzatával elentétes politikát folytat-hasson? Lehetséges-e, hogy Wachsoupe az arabokat az ellentétek kiküszöbölésére Londonba invitálja, ugyanakkor, amikor az angol vezetőkörök nem mutatnak nagy hajlandóságot arra, hogy zsidóellenes Palesztina politikát folytassanak? Nem hinnénk, hogy egy kormányzó külön utakon merne haladni és ellentétes politikát inagurálni azon a területen, amelyen a legfőbb hatóságot je-

Minden várakozást
messze tulszárnyalnak a

Szívesen látjuk szebbnél szebb újdonsá-
gink és olcsó áraink megtehtetésére.

KATZ Posztóáruház

Oradea, Str. Avram Iancu 1.

különleges

Rendkívül olcsó árak!

SZÖVEI

újdonságai.

lenti. Itt vagy a londoni kormány a bűnös, amiért kétszínű politikát űz, egyet Londonban, egyet pedig a helyszínen Wachoupe után, amit a kormányzó legutóbbi tábornoki kitiintető kinevezése is igazolni látszik vagy pedig egy renitens magasrangú tisztviselő szabotálásának eredménye ez a gyengeség,

amelyet az angol hatóságok mutatnak az arab tulkapásokkal szemben. — Lényegében mindégy: de kétségtelen, hogy a zsidóság torkig jóllakott már ezzel a politikával, amelynek most újabb halálos áldozatai vannak.

Mi történt Jaffában?

Az elmúlt héten Tulkaem mellett arab rablók megtámadtak egy turista társaságot. A támadás folyamán Israel Hasan görögországi turista meghalt. Az ország zsidó köreiben nagy felháborodást keltett az újabb arab támadás, ezért a hatóságok intézkedtek, hogy a Tel-Avivba történő temetésen a zsidóság ne rendezzen nagyszabású tüntetéseket. Ezért a temetésre tervezett beszédek is betiltották. Ennek dacára sok ezer főnyi zsidó tömeg kísért utolsó útjára a meggyilkolt görögországi zsidót. A temetés után a tömeg a tel-avivi városháza elé vonult, ahol Rokeach alpolgármester és Dov Hos munkásvezér felszólították a közönséget, hogy nyugodtan oszoljanak széjjel.

A tömeg egyrésze engedelmessé vált a felhívásnak, míg a tüntetők egy csoportja tovább vonult, némán tüntetve az arab erőszakosságok ellen. — A rendőrök, akikkel szembetalálkozott a tömeg, felszólította a tömeget a tüntetés abbahagyására. A tüntetők nem engedelmessé váltak, a hatósági beavatkozásra, megrohanták a rendőröket. Erre a rendőrök sortűzet adtak le a levegőbe és gumibotjaikat is használták. Az összetűzések során harminc zsidó könnyebben megsebesült.

A távirati ügynökségek első híradása

A kormány ostromállapotot rendelt el

A tel-avivi jeruzsálemi országutat elzárták a forgalomtól. Crosby őrnagy, jaffai kerületi kormányzó nyilatkozatot tett közlé, amelyben kijelentette, hogy a hatóságok a rendet minden körülmények között fenn fogják tartani és meg van a módjuk arra, — hogy a legkisebb rendbontást is csirájukban fojtsanak el.

TELJES REND ÉS NYUGALOM AZ ORSZÁGBAN.

Lapunk szerkesztőségéhez palesztinai tudósítójától kedden távirat érkezett, amely szerint:

aggodalomra nincsen ok, az országban teljes rend és nyugalom van.

A hatóságok számos letartóztatást eszközöltek és rövidesen bíróság elé kerülnek azok, aki felbujtói az araboknak. A zsidó lakosság körében óriási felháborodást keltettek az események és a palesztinai zsidó vezetőkörök közbelépésének köszönhető, — hogy a lakosság a provokációk dacára is megőrzi hidegvérét és nem ad tápot az agentprovokátoroknak, hogy újabb véres események bekövetkezzenek.

Ennek dacára hétfő délelőtt újabb összetűzés keletkezett a jaffa-tel-avivi országuton arabok és zsidók között, amikor is mindkét oldalon újabb sebesülések történtek. Ugyanakkor temették el azt a zsidó ál-

szert, már a temetésen összeütköztek zsidók és arabok, ami teljesen lehetetlenség, mert Tel-Avivban 140.000 zsidó lakik és arabok úgy lehet mondani, hogy egyáltalán nem laknak.

ARABOK ELLENTÜNTETÉSEL VÁLASZOLTAK JAFFABAN.

A jaffai arab nacionalista ifjuság, cikünk első részében ismertetett bujtogatók hatása alatt, hatalmas tüntetést rendezett Jaffa és Tel Aviv csaknem összeépültek és a pénteki tel-avivi tüntetés ellenhatásaként vasárnap nagyobb tömeg indult, hogy Tel Avivban tüntessen. De a túlzott hírekre legjobban rácsafolhat az is, hogy Jaffa összlakossága 35.000 (nagy részét arab) semmiképpen sem szállhat szembe a tel-avivi 140.000 főnyi zsidó lakossággal.

A tényleges helyzet az, hogy megindult néhány száz főnyi arab tömeg, el sem jutott Tel-Avivig, mert az uton találkozott a Ruthenberg művek egy autójával, amelyet az arabok megtámadtak, a munkásokat megsebesítették. A tüntetés hírére a rendőrség azonnal kivonult, de mire a tüntető — tömeg szétoszlott, kilenc halott maradt a támadás színhelyén. A halottak között hét zsidó és két arab volt.

dozatot Tel-Avivban, aki a legutóbbi napok zavargásai során halt meg.

HÉTFŐN ÉJJEL KIJULTAK A ZAVARGÁSOK

Hétfőn este újból kijultak a zavargások. Az arabok Jaffában rabolni és fosztogatni kezdtek. A hírek szerint arabok felgyújtottak fából épült városrészeket és több mint száz barak-ház leégett.

A mohamedánok általános munkabeszüntetésre adtak parancsot és elhatározott szándékuk, hogy mindaddig folytatják a sztrájkot, amíg nem teljesítik a követeléseiket — A követeléseik a következők:

Betiltani a zsidó földvásárlást.

Beszüntetni véglegesen a bevándorlást. Jaffában és Tel-Avivban óriási a nyugtalanulás, dacára annak, hogy erős katonai erők szállítását meg a városokat.

A KÜLFÖLDI SAJTÓÜGYNÖKSÉ- GEK TÉVEDESEI

A Havas ügynökség azt a hírt kapta Jeruzsálemből, Kairón keresztül, hogy ott is összeütköztek zsidók és arabok, mely összetűzésnek két halottja van. — A Zsidó Távirati ügynökség megcáfolja ezt a hírt, melyet semmilyen forrásból nem erősítettek meg. Ugyancsak a Havas jelenti, hogy eddig az összetűzésnek 20 halott és 100 sebesült áldozata van. Jaffát elzárták az ország többi részétől.

WEIZMAN NEM TETT IGÉRETET A LEGISLATIVE COUNCIL ELFOGADÁSÁRA

A palesztinai véres eseményekkel kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy az arab sajtóban is folyik a támadás a zsidó jisiv ellen.

Az egész világsajtót bejárta az a hír, amelyet először az „El Liwa” arab lap közölt, mely szerint Chaim Weizman elfogadta volna a „Legislative Council” felállításának tervét.

A Jewish Agency hivatalosan megcáfolja ezt a hírt és nem felel meg a valóságnak, hogy Weizman és a főkormányzó között erre vonatkozóan tárgyalások folytak volna. Az Liwa lap mint a főmufti organuma tendenciózusan állította be a hamis híradást, amellyel hangulatot akart kelteni az angol és arab lakosság között.

6500 CERTIFIKÁTOT ADNAK KI
A palesztinai zsidó sajtóban az a hír terjedt el, hogy a kormány az április-októberi sedulra 6500 certifikátot fog kiadni a Jewish Agency részére. Hivatalos körök ezzel szemben hangsúlyozzák, hogy a tárgyalások ugyan folyamatban vannak a kormány és az executive között, azonban végleges megállapodás nem történt.

A clujli Zsidó Napközi

Ötthon kisajátításával

150 árva és 12 öregasszony lett hajléktalanná

Cluj. Jelentettük annak idején, hogy a „Clujli Zsidó Árvagondozó” Maresal Foch utcában fekvő telkét és a telken levő épületeket a Principesa Ileana leánygimnázium kérésére kisajátították. A Zsidó Árvagondozó vezetősége a kisajátítást megellebezte a törvényszékhez, ez azonban elutasította a fellebbezést s így a kisajátítási határozatnak, a törvényszéki döntés értelmében pénteken érvényt szerezhetett a leánygimnázium.

Az Árvagondozó intézet vezetősége azonban nem nyugodott bele a törvényszéki döntésbe sem, hanem tovább fellebbezett a Semmitőszékhez s arra az esetre, ha a fellebbezést magát a legfelsőbb bíróság is elutasítaná, haladékosan kért az intézet kiürítésére, arra való hivatkozással, hogy az épületekben jelenleg is 150 árva és 12 öregasszony áll gondozás alatt. A Semmitőszék a fellebbezésre még nem adott választ s így a gimnázium gondnoksága élt a törvényszéki döntés jogával. Pénteken a gimnázium képviselői karhatalmi támogatással jelent meg az árvagondozóban s felszólította az igazgatóságot, hogy azonnal ürítse ki az épületeket. Az igazgatóság nevében az alapító Neuberger Zsigmondné, valamint Spitzer Jósef dr és Klein Miksa dr. jogtanácsosok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a semmitőszéki döntés megérkezéséig a törvényszéki határozat jogszerint függőben maradjon s így csak az erőszaknak engedve ürítik ki az épületeket.

Az erőszak alkalmazása jelképesen meg is történt s az árvagondozó vezetősége karhatalmi parancsot kapott, hogy estére az épületek kiürítve, illetve átadható állapotban legyenek.

A clujli zsidóság nagy megdöbbenéssel értesült az erőszakos kiürítésről, amely 150 gyermeket és 12 magatehetetlen öregasszonyt tett egvík napról a másikra hajlék-

Sok ember teljesen elveszti minden életét, mert borzasztóan kinezza a rheuma és köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a Togal által egészségüket! A Togal erősen hűgysav oldó és a bajt gyökerében támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktérium ölő.

HETI GLOSSZÁK

Nem vagyunk meghatva

A világ valamennyi zsidó és nem-zsidó ujságja leközlötte azt az ítéletet, amelyet a braunschweigi bíróság hozott. A bíróság ugyanis Walter Sievers nevű németet halálra ítélte, mert megölte Ziprovsky zsidó kereskedőt.

A világ meg volt hatva ettől a gesztustól. Főleg, amikor olvasták, mit mondott a főügyész a vádbeszédben. A főügyész kijelentette, hogy a vádlott hiába akar politikai színezetet adni tettének, az közönséges rablógyilkosság volt. Már pedig rablógyilkosságot nem szabad elkövetni még zsidók ellen sem. A nürnbergi törvények megadják a módot, hogy az idegen fajuk ellen megfelelően védekeznek a némettség, nem szükséges még ehhez, hogy idegen fajuk úgy érezzék, hogy ők szabad prédák a német határokon belül. Az idegen fajuk is minden törvényes védelmet megkapnak, amelyeket a törvények biztosítanak. Ha a vádlott azt hitte, hogy most már azt tehet mindenki amit akar, úgy ez kellő lecke lesz számára, hogy megérezze, hogy van még Németországban törvény és igazság.

Megható ez a nyílt és tiszta beszéd. — Bennünket még sem hat meg. Nem bizony, egy cseppet sem. Mert ezzel az egy kirívó esettel szemben áll az a sokezer halálos ítélet, amelyet hivatalos állami apparátussal hajt végre a német államhatalom. Egyéni akciót nem néz jó szemmel, de ezt sem a megölt zsidókért teszi, hanem nem szándékszik példát statuálni, hogy Németországban szabadon lehessen ölni és rabolni, még ha egy zsidóról volna is szó. Mi volna — gondolja magában Hitler, ha azt az 500.000 zsidót 500 ezer német egyenként lelőné. Ötszáz ezer ember rabolna és ugyanannyi ölné is. Mi volna akkor a „vadászgyönyörűségből“ amelyet egy 70 milliós nép szerez azzal, hogy faladvadászatot rendez állandóan és éveken át egy fél millió ember ellen. Ha szabadjára engednék a Sieversket, akkor kipusztulna a „vadállomány“ Bennünket nem hat meg Hitler gesztusa. Ezt csak annak javára írhatjuk, hogy nem engedi a vadászok működését. Sieversnek nem adtak külön vadászati engedélyt. Mennyivel „németebb“ lett volna, ha Sievers bejelentette volna az SA-nak, hogy neki megtetszett Ziprovsky üzlete és

adna érte 10.000 márkát, holott esetleg 150 ezret ér. Erre kisajátították volna és ő beül az üzletbe és a zsidó Ziprovsky agyonlövi magát bánatában. Ez igen, ez szép, ez magasztos ez „német“ tett volna. De így messziről egy flóberttel anélkül, hogy a többi vadász is élvezte volna a vad vergődését, ezért halál jár. A hivatásos vadászok ítélete ez egy vadász ellen. Ezért nem hatódunk mi meg ezen az ítéleten. Ha minden zsidóellenes gazság megszűnnék, ha minden szervezett rablás és koncentrációs táborbeli és egyéb gyilkosság megszűnnék Hitlerországban, akkor tapsolnánk, akkor örvendénénk mink is.

Igy azonban csak egy vadászóval lesz kevesebb; a hivatásos gyilkosok nagyobb biztosságára és szadista örömeinek szélesebb körű kielésére.

449.1 hullámbosszon

Minden délután öt órától este tíz óráig működik a jeruzsálemi rádió leadó állomása és naponta héber órákat is ad. Híreket is közvetít héber nyelven (természetesen angolul és arabul is.) Gyermekekra is van hetenkint kétszer s héberül tanít a szpiker.

Igen, mindez élővalóság már, bár erről a legnagyobb zsidó álmodó, a zsidóság ujkori prófétája, Herzl Tivadar nem írt könyveiben. Akkor nem tudhatta még, hogy a technika ennyire fejlődni fog, hogy 1000 méter magasságban a tenger színe felett megszólalnak éterikus hangok és elhangzik messzire majd a Héber szó is, ahogy rezegnek a világ minden nyelvén, messzi az éterben — és ezt is kibírja a levegőtenger. Ahogy kibírja a víz is, hogy a zsidók igyák, a hogy kibírja a fű is, hogy zsidók tapossák, a hogy nem nyílik meg a tenger, amikor zsidó szeli át, úgy zeng a szférikus magasságokban a héber szó is, messzi Palesztinában, szerte a világba...

Ha jól emlékszünk — és jól emlékszünk — volt már egyszer, úgy négyezer év előtt egy rádió „adó“ állomás Palesztinában. A stúdió a Szináj hgyen állott és az isteni szpiker Mózes volt, a zsidóság nagy vezére. S jól emlékszünk

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISIASZ, GRIPPA, IDEG-ÉS FEJFÁJÁS
és minden más hüléses megbetegedésnél
Idült esetekben is meglepő eredmények!
A Togal kiküszöböli a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Csináljon egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszertárakban és Drogériákban.

JOSKE

Éjszaka van. A „städte“ — otthon tartózkodik. Egyetlen ember sem járál a kiscsiny, piszkos és sötét uccácskákban. A gyerekek alusznak az apa egy könyv fölé görnyedve, közel a kályhához ül és maga elé mormolva tanul. Közel hozzá ül az anya foltozza gyermekei ruháit s a petróleum lámpa gyengén vetíti fényét, a körülötte ülőkre Csak a városvégi kis szegényes házacskaiban van ébren mindenki. Izgatott szomorú és kétségbeesett emberek járnak és kelnek és kezüket tördelik, imádkoznak és fohászkodnak... Mi történik itt?... Joske, a „ganef“ a halállal vívódik.

Ő, aki soha senkitől se félt, akitől mindenki reszketett (még Ivan a csendőr is), aki képes volt arra, hogy fényes nappal elvigye a háztól a legkövőbb tyukot és a frissen sült cipót, anélkül, hogy bárki is megmerte volna akadályozni ebben, aki Pavlovicsot a végrehajtót, egyszer, amikor egy zsidótól adóba elakarta vinni utolsó tehénkéjét, úgy megverte, hogy hat hétig nyomta utána az ágyat és elhelyezését kérte más városba (azt mondták akkor a városkában, hogy a ganef eltörte neki a lábát!), aki a „rebbe“-től sem félt és aki azt hitte, hogy

neki mindent szabad amit isteni és emberi törvények tiltanak, igen ez a Joske most maga tehetetlenül fekszik a kis házikóban és a halállal vívódik.

Eszméletnél van és érzi, hogy vége van. Egész elmúlt élete végigvonul lelki szeme előtt. Mi volt az egész? Erőszakosságok, rablás, betörések és lopások sorozata... és rettentően megriad, egész nyomoruságos életének tudatára ébred... Nem! Nem! Ezerszer nem! Joskenak nem szabad meghalni! Valami lelke mélyén rettentően tiltakozik ez ellen, hogy így fejezze be nyomoruságos életét. Nem! nem hallhat meg anélkül, hogy bármi jót is tett volna életében, anélkül, hogy bármi jót is javára könyvelhetek odaát, így nem akar elmenni... és kétségbeesetten dolgozik benne az életöztön, nem akar, nem akar meghalni... élni, igen élni akar és nem meghalni.

Igen, igen mindent jóvá akar tenni, becsületes és tisztességes lesz, bűnbánó lesz, tsüvöt fog csinálni és ajkai között lassan mormolja, a chotoszit... Körülötte gondterhelt arcok, felesége Chinke, az ő „kaddis lije“ Motke és „barátai“ Berl. Rübén. Jechiel és Aron...

Meg kell halnod, — ez a legfelsőbb ítélet. Utolsó csatáját vívja most az egyetlen, amelyet el kell veszítsen. A bűnös lélek az

mindenno álma
Molnár és Moser
kölniviz
Legtartósabb illat! Üdítő hatás!

erre nemcsak mi zsidók, hanem évezredek óta a generációk sok-sok milliárdnyi embere, hogy egy ilyen „adó“ állomás soha nem működött még a világ léte óta és nem is lesz, az idők végtelenségéig. Ott hangzott el a kinyilatkoztatás, ott hangzott el a tizparancsolat örök időkre szóló kincse, ott volt alapkövetétele az egész világ erkölcsi világrendjének. Most husz kilovattal működik az új jeruzsálemi adó, ezzel szemben a hazugságokat, a világ többi részében, így Hitlerországban is 150 kilovattal hirdetik. S mi biztosak vagyunk abban, hogy ez a gyenge adó éppen úgy tud fogja szárnyalni az erős leadó állomásokat, ahogy a minden technikai felkészültség nélkül működött szinájhegyi leadóállomás is, erejében, kihatásában, tulszárnyalta mind a mai napig, az összes kinyilatkoztatásokat.

Héber szó zeng naponta az éteren át és a technikai fejlődéssel eljön rövidesen ideje annak is, hogy a palesztinai rádió leadó állomás híreit, héber tanításait az egész világ hallgarni fogja áhitattal és szeretettel. Nem kell „ujat“ adjon a palesztinai rádió. Csak merítsen abból az antennából, amely erkölcsi magasságmérőrel mérve, a világ legmagasabb és legtökéletesebb adóállomása. És hogy ez így is lesz, arra csak egy egészen kicsi, de egy annál jelentősebb bizonyítékunk már is van. A hírek szerint a palesztinai rádió állomás szombaton nem ad zsidó műsort. Akkor hallgat a héber szó, akkor nincs az éterben emberi hanggal továbbadott héber

ég felé indul, hogy a Legfelsőbb Trónusa előtt adjon számot tetteiért...

Megvirradt. A nap újra kisütött és rámosolygott a kis városkára. Az uccákon újra emberek, az üzletek kinyitják ajtaikat, a parasztok kocognak a szekereiken, hogy a piactéren eladják tojásaikat, a vaját főzeléket, apró jószágaikat. A város felébredt, kitörülte az álmot a szemeiből és újra él...

Benn a kis városvégi házikóban nagy a gyász és sirás... hiszen a legjobbat, a legdrágábbat hozta mindég haza „sétaiból“ az ő drága Chinkejének. És most? mi az, hogy most? Miből lehet élni ezután? S hogyan lehet élni? De különben is ki gondol most az életre, amikor ő még itt fekszik, igen itt a házikóban?...

A Szentegylet már itt volt. Még csak néhány óra van és azután megindul a menet a temető felé... Mennyi ember! Barátai voltak ezek valamennyien? A tolvajnak ennyi barátja lett volna? Vagy talán áldozatok ezek, akik nem nagyon gyászolják az elhunytat (talán azt gondolják e séne reine kepore), megadják az utolsó tisztességet, hiszen most már nincsenek veszélyben a kövér tyukok és a friss kenyerek...

Már ottvannak a tetthelyen. Már bennvannak a szegényes „ceremóniateremben“.

hang. De minek is az, amikor szent szombat napján az egész éter telítve van, feszültségig telített az isteni könylatkoztatás feszültségével, a mikor az egész éter megtölti a szent nap áhítata.

449.1 hullámhosszon működik az új palesztinai rádió adóállomás, amely hirdetni fogja a zsidóság igazát, amelyet annyian és annyiszor támadnak a mai szomorú időkben, keserves hétköznapok nem éterikus, hanem inkább nagyon is földönjáró alacsonyágában.

A Wanderer nép -- és a Wanderer autó

Pesti lapok írják, de mi is nyugodtan írhatunk erről, mert ami „unifug” Budapesten, abban nem maradnak el az erdélyi zsidók sem. A pesti zsidók most német autókat vásárolnak. Miért? kérdezik a naiv olvasók, a kiket a mai viszonyok „talpraállítottak” és nem járnak autón. Miért vesznek pesti zsidók és clujiak, meg oradeaiak és timisoaraiak német gyártmányú autókat? Talán mert olcsók? Hát igaza volna Hitlernek, aki azt mondotta, hogyha a német ipar dömping árakon dob ki a világpiacra iparcikkeket, akkor a zsidók felvásárolják azt, mert első nekik a „rebach”? Igaza volna Hitlernek? — Ugylátszik mégsem olyan buta ember ez, mert ismeri a pesti és erdélyi zsidó mentalitást. Egy besszarábiai vagy egy lengyelor-

szági zsidó, nem hisziük, hogy venne német autót még potom áron is. Mert van bennük szolidaritás. Nem vesz a hóhértól kötelet, amely ötszázezer zsidó nyaka körül szorong állandóan. Nem vesznek autót, az önértékes zsidók, de ki beszél itt nálunk önértékről?

Elkán, a pesti szücs Wanderer autót vett. Meg ilyent vásárolt Kallos Manó pesti zsidó gyáros, meg Rotschild Imre nagykereskedő és báró Kohner Pálné is. Egy szemtanú beszélt, hogy Pesten a pészach ünnepi mázkir idején a Dohány-utcai templom előtt hatalmas autópark állott, (micsoda furcsa ez is) de még hozzá ezeknek az autókhoz ötven százaléka német gyártmányú kocsik voltak. — De Oradeán is tudunk egynehány zsidót, akik legujabban német kocsikon szaladgálnak. Van közöttük olyan is, aki könnyen adhatna néhány tízezer lejjel többet, hogy más gyártmányt szerezzen, mint éppen Hitler kocsikat. Pláne, ha tekintetbe vesszük, hogy nagyrésztüket luxus célokra használják. De mit tegyünk, ha gazdag zsidóinkból kiveszett a faji összetartozandóság érzése. A Wandererek népe, a vándorló zsidók, amikor megtollasodnak. — akkor már Wanderer kocsikat vesznek. Made in Germany. Van is benne valami keserű önguny és szatira. A Wandererek népének „elitje”, a gazdag pesti és erdélyi zsidó Wanderer kocsin szalad, amíg őt is „talpraállítják” majd a nyilaskeresztesek s cuzisták és akkor gyalog lesznek Wandererek...

Sulfamyl puder csak

„EGGER”

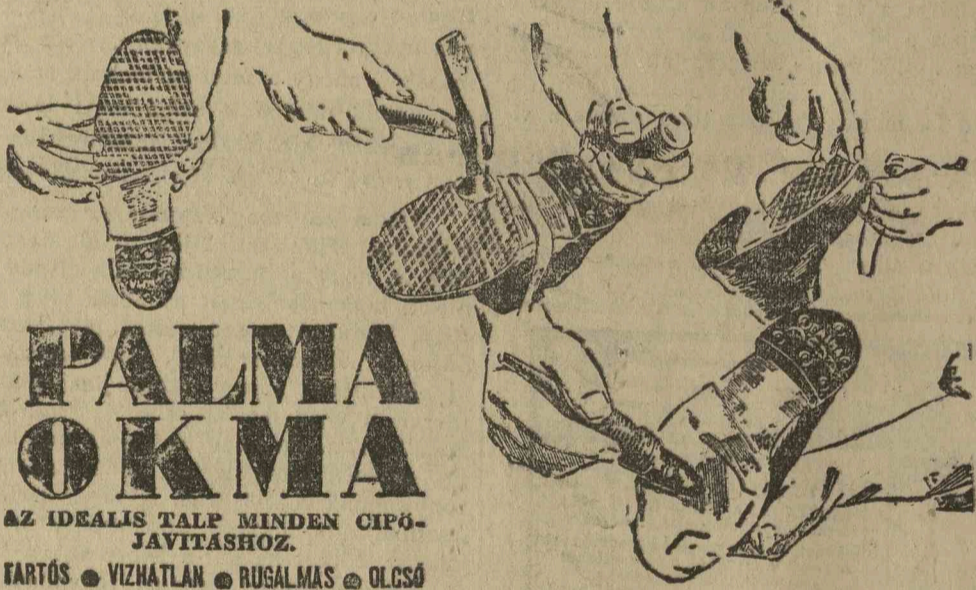
védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó

Már a holtakat sem tűrik a földben

Nincs az a gonoszság és bestialitás, amelyet kiaknázatlanul hagyna a német nemzeti szocialista rezsim. A gyermekeknek nem adnak tejet, a betegeknek nem juttatnak gyógyszert, az aggokat idő előtt a sírba kergetik, a munkakeresőknek nem adnak kenyeret... De ezek mind élők. Viszont a halottakat sem hagyják el a barna kulturbestialiták. Köztudomású az egész világon, hogy csak nem kétszáz zsidó temetőt gyaláztak meg már a nemzeti szocialista rezsim Hitler-legényei, sírköveket döntöttek össze, sírokat pusztítottak el és most újra a zsidó temetők szurják szemüket. Hamburgban 1711-ben, tehát több, mint kétszáz esztendővel ezelőtt adtak földterületet, ahol a zsidók temetkeztek és most kikergetik őket erről a szent helyről is. Bizonyára tudják, hogy a zsidóknak milyen szent a halottak síri nyugalma, amelyet soha semmilyen körülmények között nem bolygatnak meg. De nemcsak a zsidók respektálták ezt eddig, hanem a legsötétebb középkorban sem jutott eszébe, a legádázabb zsidófalónak sem, hogy bántsa a síri nyugalmat a néma zsidó halottnak. Hamburg azonban új iskolát teremt ezen a téren is. — Sem élőknek a földön, sem holtaknak a föld alatt nem lehet nyugalomuk. Még a halál mindent kiegyenlítő és mindent egyenlővé tevő megdöbbentő demokráciájában sem lehet nyugalomtalanság azoknak, akiket földi soruk zsidóvá tett. Nemcsak a bölcsőtől a sírig viseljük éltünk keserű determinációját, hanem a síron túl is. A síron túl sincs nyugalomunk, ott is meggyaláz bennünket a kampós kereszt rémuralma. Talán a világ fennállása óta nem sírűsödött emberinél sokkal alantásabb ösztönök olyan tömkelege sehol soha össze, mint Hitler országában. Mit csináljunk, amikor ezt halljuk? Csak keserűségünk növekszik, bánatunk és fájdalomunk csordultig telt pohara ömlik ki, amikor olvaszuk fájó szívvel, a hamburgi temető-tragédiát, elfacsarodik szívünk és könnyet törölünk ki szemünkéből...

— Dizengoff polgármester hosszabb szabadságra utazott. Tel Aviv. A városi tanács egyik legutóbbi ülésén Meir Dizengoff polgármester bejelentette, hogy egészségügyi okokból hosszabb időre szabadságra utazik. Távolléte alatt egy négytagú városi tanács fogja a város ügyeit intézni Israel Rokeach eddigi alpolgármester elnökletével, aki egy idejűleg a polgármester helyettesi teendőket fogja végezni.

— Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Jó és rossz zsidóknál, szegényeknél és gazdagoknál is, itt gyászbeszédet szoktak tartani és most? Hát Joskeról is? Joskenak is „heszped” kellene? Igen is, meg nem is! Végül döntenek, és odaáll a dajen, hogy eleget tegyen a szokásnak, amely évezredek Izraelben és így szól:

— „Rabotaj! Amint tudjátok nálunk régi szokás, hogy minden ember fölött, aki elhunyt és valami jót tud mondani a halottáról ezen a helyen el kell mondja azt. Ezért felszólítok mindenkit, hogy aki tud valamit mondani, álljon elő és mondja el” — Ezzel elhallgatott és ellépett helyéről. Kinos csönd állott be. Jót mondani Joskeról? (Hahaha, nevetgél az egyik, az egyetlen jó, amit mondani lehet, hogy nincs többé itt hahaha... csak a szomszéd oldalbalökése figyelmezteti, hogy hol is van) Szegény felesége pedig ott áll a koporsónál és sirdogál, miközben egész testében reszket.

A dajen újra odaáll és ismétli: „Tudjátok, hogy városunkban ősrégi szokás, hogy addig nem temetünk el senkit, amíg valaki nem mond valami jót az elhunytól. Adjatok számot hát, kutatásokat csak emlékezetetekben...”

Három nap mulott el az eset óta. Joske még mindig kint fekszik temetetlenül. Az egész stábel lázasan kutat Joskenak egy jó

tette után. És minél jobban kutatnak annál jobban napvilágra kerülnek stiklijei. A dajen újra kihirdette háromszor is az imaházban, hogy jelentkezzék már valaki, mert nem maradhat tovább temetetlenül. — Mindent el kell követni, hogy valami erényt felfedezzenek az elhunyt életében... De nem sikerült. Senki sem tud semmi jót — Joske temetetlenül fekszik a temető halottasházában. A negyedik napon végre jelentkezik egy nagyon öreg zsidó, aki kijelentette, hogy ő tud egy erényt elmondani Joskeról.

Öröm és kíváncsiság lett urrá az egész városkában. Mit is fog majd mondani az öreg? A kijelölt órára mindenki odagyűlekezik a temetés helyére. Öregek és fiatalok, szegények és gazdagok, férfiak és nők, zsidók és keresztények (bészélik azt is), még Ivan a csendőr is eljött.

Előlép az öreg és így szól: — „Rabotaj Öreg vagyok és nagyon beteg. Nem tudok sokat beszélni már. Nagyon nehezemre esik egyebet azonban nem mondhatok Önöknek. Én emlékezem még egészen világosan Joske apjára, az öreg Motkera. És én mondom néktek: Joskenak lehet egy nagy erényét dicsérni — az apja sokkal nagyobb betyár volt, mint ő...”

Josket ezek után a dajen parancsára örök nyugalomra helyezték....

Rossz helyen takarékoskodik,
ha "olcsó" izzólámpát vásárol.

Ha csak pár lejjel többet fizet, jó
„TUNGSRAM“-izzólámpát vehet,
mely kevés áramot fogyaszt és mégis
jobb fényt ad. Legyen minden
nap takarékos, használjon
kizárólag

TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT!

Százezer embert lehet azonnal elhelyezni Palesztinában a parlagon heverő zsidó földbirtokokon

1.300.000 dunam föld van zsidó közkézen Palesztinában

Csaknem két évtizede elvi harc dúl, két kiváló zsidó mezőgazdasági szakértő vitatkozik a kérdés felett, amely igen lényegbevágó a palesztinai telepítés szempontjából. Az ellentétet két szóval elmondhatjuk: Dr. Arthur Ruppin, mezőgazdasági szakértő az extensiv gazdálkodás mellett tör lándzsát, Dr. Soskin pedig az intenziv gazdálkodás mellett. (Extensiv: buzaneműek, takarmányfélék, intenziv: főzelékek, gyümölcs, baromfiudvarok stb.) Meg kell jegyezzük azt is, hogy eddig Dr. Ruppin tervei alapján folyt a mezőgazdasági termelés, amely bizonyos szempontból nem is lehetett más. Nem pedig azért, mert a technikai eszközök nem tették lehetővé, hogy a vizellátást biztosítsák, a bevándorlás sem volt olyan erőteljes, hogy az intenziv gazdálkodást tették volna feltétlenül szükségessé.

Az utóbbi időben azonban a figyelem mindinkább az intenziv gazdálkodás felé irányul, főleg azért, mert az újabb zsidó százvezrek kitűnő fogyasztók, másrészt, mert a földek ára oly horribilis, hogy extensiv gazdálkodás valósággal luxusnak számít. Ami ezen felül még igen lényeges szempont: a zsidó bevándorlók lázas igyekezettel várják szerte az európai országokban, hogy elhelyezzék őket a palesztinai földeken.

Ennek a felismerésnek tudható be az, hogy a zsidó kolonisták szakegyesületének igazgatója, Mose Smilansky tanulmányt adott közre, amelyben leköti magát teljesen a Soskin-féle tervhez és a következőket fejti ki:

20.000 zsidó önálló mezőgazdasági települést kell teremteni rövid idő alatt Palesztinában, és pedig már a zsidó kézben lévő, nemzeti tulajdont képező földeken. — A zsidó kézben lévő palesztinai földek igen minimálisnak mondhatók — írja Smilansky. Még 1921-ben egy palesztinai zsidóra 8 dunam föld jutott, addig most már alig 3 eszik egy lélekre. Ez is mutatja, hogy szükséges az intenziv gazdálkodásra való áttérés, vagy lönkre kell menjen a palesztinai zsidó település.

Néhány számadatot is olvashatunk eb-

ben a tervezetben: Felső-Galileában 60.000 dunam földünk van, amelyből 40.000 dunamot lehet erőteljes művelés alá venni. Huleh mellett 35.000 dunam föld van, amelyhez hozzá lehet számítani további 25.000 dunamot, amely megszerezhető még. Ennek alapján kiszámítható, hogy Felső-galileában 100.000 dunamot lehet intenzíven megművelni. Alsógalileában, szintén lehet körülbelül 100.000 dunamot erre a célra számítani, a mostani 3000 dunam intenzíven megmunkált föld helyett.

A Jordan völgyében van 20.000 dunam rendelkezésre, ez azonban nem alkalmas, viszont a Beisan földekkel együtt számítható, hogy körülbelül 60.000 dunamot mégis fellehet erre a célra használni, a mostani 3000 dunam helyett.

Jezreel völgyében 200.000 dunamot le-

het a legteljesebb intenziv gazdálkodásra felhasználni, ahol mostanig 80.000 dunamot használtak fel ilyen célra.

AZ UJONNAN MEGSZERZETT
40.000 DUNAM

A napokban elterjedt a hire annak, hogy a Zsidó Nemzeti Alap újabb 40.000 dunam földet szerzett meg az ország egyik legjobb helyén. A tervek szerint 33.500 dunam földet mezőgazdasági telepítésre használnak fel, 6000 dunamon szociális intézményeket létesítenek. Ezen a területen több mint ezer családot akarnak letelepíteni, tehát látható ebből, hogy itt már intenziv gazdálkodás elve alapján fogják megszervezni a letelepülést. S hogy ez mennyire helyes, az kitűnik abból, hogy egy ilyen 40.000 dunamos (három és félezer katasztrális hold a mi mértékeink szerint, mert hat dunam egy holdnak felel meg) körülbelül 15.000 lélek megélhetését biztosítja, intenzív gazdálkodási elv mellett.

EGYMILLIÓ 300.000 DUNAM FÖLD van a zsidó köz kezén Palesztinában, amelyből egymillió felhasználható intenzív gazdálkodásra. Most azonban alig 150.000 dunam az a terület, amelyet ilyenformán igénybe vesznek. Ha a Smilansky adatokat és számításokat vesszük alapul, akkor

20.000 családot lehet nyomban letelepíteni még ezekre a földekre, és racionális termelést tűzni, akár csak Dániában, mert az hatalmas lendületet nyújtana a további országépítésre.

Smilansky azt ajánlja, hogy a földek a Nemzeti Alapé maradjanak, de a kolonizáció kis gazdaságok szerint történjék. Egy nagy pénzügyi szövetet kell létesíteni, amely a fundus' instruktust megszerezné, és a lakóházakat is felépítené, amelyért bért fizéne, a kolonisták. Ez azért is szükséges, mert nem szabad engedni, hogy a kolonisták holt-anyagokba öljék vagyunkájukat.

SZAKEMBEREK BECSLÉSE
SZERINT

100.000 embert lehetne ilyen formán letelepíteni, a már meglévő földekre, amely azért is rendkívül fontos, mert a palesztinai építő munka csak akkor lesz egészséges, ha a zsidó lakosság mezőgazdasággal foglalkozó része az össz-lakosságnak legalább 35-40 százalékát tenné ki, mert ez a szám tudja azután ellátni és jó felvevő piaca is, a városi iparos és kereskedő osztálynak.

Fentiek szerint tehát a zsidó országépítés nagy problémája jelenleg az, hogy milyen körülmények között és mennyi idő alatt lehet százezer zsidót letelepíteni a meglévő földekre, hogy ott intenzív mezőgazdasági települést létesítsenek. Mert csak a kis de intenzíven dolgozó gazdaságoknak van jövőjük a zsidó országban.

LENGYEL ZSIDÓ KÖZÉLETI FÉRFIAK AZ ANTISZEMITIZMUS ELLEN

— Varsóból jelentik: — Niedzalkosky, a lengyel munkásság egyik vezére a „Robotnik“-ban erősen megbélyegzi azokat, akik antiszemita hecceket folytatnak Lengyelországban. Leírja azokat a bántalmazásokat, amelyeket a zsidó diákoknak el kell szenvedniük, az egyetemeken, a támadásokat, amelyeket a vasutakon gyanútlan utasok ellen követnek el és az utcákon ártatlan járókelők ellen és azt kérde a cikk végén hogy miképpen követhetnek ezeket a zsidó ifjúságtól, hogy fegyverrel kezükben védjék meg a lengyel republika határait? Végül kijelentette Niedzialkovsky, hogy ő száz százalékos árja és ezen a ponton nem támadható. — Czarnovsky varsói egyetemi tanár a zsidó írók szervezetének meghívására előadást tartott, amelyen a legélesebb hangon tiltakozik a lengyel antiszemita propaganda ellen. Az ő ifjúsága idején is voltak pogromok, így többek között a hírhedt kisenevi pogrom is 1905-ben, de akkor azt hitték,

hogy csak olyan barbár országban lehetséges ez, mint amilyen az akkori cári Oroszország volt. Most kiderült hogy megtörténhetnek hasonló események olyan országokban is, amelyek igényt tartanak arra, hogy magas kulturájú európai országnak ismerjék el. Ezek után, neki, mint lengyelnek szégyelnie kell magát a Prztykben törtétek miatt. Ez az esemény azonban csak csúcsteljesítménye volt mindannak, ami az országban történik. Sajnálatos az is, hogy ezekhez az igazságtalanságokhoz felhasználják a parasztokat és a munkásságot is.

— ELJEGYZÉS. Kesztenbaum Bózsika (Berehovo) és Weinberger Manó (Kosice) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett)
— Doktoráavatás Clujon. — Neuländer Ottó igazgató, a cluji zsidó közélet érdemes fiát Neuländer Zoltánt f. hó 4-én a cluji I. Ferdinand egyetemen az összes orvosi tudományok doktorává avatták.

Askenáz többségű vezetőség került a satumarei orth. hitközség élére

1400 adófizető közül 195 szavazott

A satumarei orth. zsidó hitközség pénszach félinapján tartotta meg tisztújító ülést. A választás eredménye mindazokban, akik az előzményeket ismerték, nem okozott meglepetést. Az évek hosszú során át tartó súlyos harcok, amelyek felőrölték a hitközség tagjainak idegeit, indolenssé és fásulttá tették a választókat a hitközség ügyeivel szemben. A főrabbi állás betöltése körüli izgalmas viszályok, valamint a szefárd és askenáz közötti mentalitásbeli differenciák, amelyek igen gyakran a legnagyobb személyi ellentéteket és surlódásokat okozták, nem multak el nyomtalanul a hitközség élete felett. Ennek tulajdonítható az a szomorú valóság, hogy Erdély egyik legnagyobb hitközségében az 1400 adófizető közül 195-en szavaztak mindössze is. Ha semmi más, ennek a két számnak szembeállítása eléggé dokumentálja a teljes érdektelenséget, de igazolja azt is, hogy milyen kihatásai vannak, előbb-utóbb azoknak a harcoknak, amelyek egy hitközség kebelében dülnek és a zsidó közélet legjobbjait állítják egymással szembe. A szefárd hitközségi tagok Satumaren több, mint egy évtizedig harcoltak a hitközség vezetésének hegemoniájáért, de szellemi vezérük elhozatala és főrabbi állásába való beiktatása után felismerték, hogy egyedül képtelenek oly garnitúrát a hitközség élére állítani, amely a konszolidáció útjára vezethetné a hitközséget. Az a tanulság is kilátszik ebből a passzivitásból, hogy a chassid elemek, teljesen elértnek látják céljaikat, azért, hogy exponensük a főrabbi székbe került, az intézményes hitközségi élethez nincs sem elég érzékük, sem türelmük, sem kitartásuk. A hitközségi élet csak addig a pontig érdekli őket, amíg az a bészhamidras-sajchet és mikve körül mozog, míg a hitközségnek magasabb célkitűzései, mint iskolák, szociális intézmények csak oly mértékben érdekelhetik, amíg a szegényebb sorsú chassidok azt grátis igénybevehetik. Ennek az indolenciának tulajdonítható, hogy a választás minden zavaró momentum nélkül a legnagyobb rendben folyt le és a korteskedés, amely évekkel ezelőtt az egész város képét megváltoztatta és forrongásba hozta, ma egy kétórás délutáni választási paródiává vált.

A satumarei zsidóság e csendes választási aktusa azonban nem jelenti még azt, hogy minden befejezést nyert, mert úgy látjuk, hogy a hamu alatt tűz paráznál és rö-

videsen újabb fellángolások következnek.

A megválasztott vezetőség 90 százalékban askenáz fel fogású férfiakkól áll, ami két ségtelen bizonyítéka annak, hogy a chassidok jobb elemei is belátták, hogy a satumarei orth. hitközséget csakis ezzel a mentalitással lehet tovább irányítani és csak ez a mentalitás képes arra, hogy azokat a súlyos terheket, amelyeket a nagy budgetáris kiadások miatt a tagoknak fizetni kell, felhossa, mert igazi szociális áldozatkészséget, minden politikától mentesen csak askenáz mentalitása emberek tudnak felmutatni.

Az ujonnan megválasztott vezetőség névsora egyébként a következő: Elnök: Grosz Dávid, alelnök: Rosenberg Sámuel, főgondnok: Schönberger Henrik, gondnokok: Májner József és Feuer Ignác terménykereskedő, pénztárnok: ifj. Weisz Jenő, ellenőr: Weisz Elemér, tanácsosok: ifj. Reuter Mór, Freund Sándor, Guth Sándor, Lefkovits Leopold, Spiegel Dávid, Rosenberg Ignác, Feldmann József, Hasenfeld Zsigmond, képviselő testületi tagok: Weisz Gyula, Fischer Hermann, Freund József, Glück Hermann, Grosz Bernát, Weisz Kálmán, ifj. Weisz Ignác, Lebovits Lipót, Grünberger S. Dávid, Linder Adolf, Drummer Sámuel, Schwartz

A jugoszláviai hitközségek országos kongresszust tartottak

Száz hitközség 220 delegátusa vett részt a gyűlésen

Beograd 1936 április hó.

Néhány nappal ezelőtt országos kongresszust tartottak a jugoszláviai zsidó hitközségek. A legutóbbi kongresszus óta három év telt el, s időközben alaposan megváltoztak a külső és belső viszonyok Jugoszláviában is. Sok olyan probléma merült most fel, amelyet a világ többi részén lakó zsidóság már régóta ismert, de Jugoszláviában ismeretlen volt. Az utóbbi időben olyan jelenségek mutatkoztak, amelyek antiszemita jellegükkel fogva felkeltették az ottani zsidóság figyelmét. A sajtó is megváltozott, míg régebben egyáltalán nem foglalkozott zsidókérdéssel, most külön számokat adnak ki, amelyek kizárólag a zsidó kérdéssel foglalkoznak. A régi Szerbiában egyáltalán nem volt termékeny talaja az antiszemitizmusnak, ezzel szemben Horvátországban inkább. Ezért foglalkozott most ezzel a problémával is a kongresszus, de ezenkívül sok más életbevágóan fontos kérdés is szönyeg-

re került. Napirenden volt a gazdasági krízis, amely erősen érezteti kellemetlen hatását a jugoszláviai zsidóság körében.

Fontos tárgysorozati pont volt, azoknak a kis hitközségeknek a kérdése is, amelyek lassanként elnéptelenednek és elvesztik életképességüket. Két napig ülésezett a kongresszus és igen sok fontos kérdést tárgyalt le. A kongresszus minden zavaró momentum nélkül végződött. Több mint száz hitközségből jelentek meg delegátusok, akiknek száma 220 volt. Végül egy rezolúciót fogadtak el, amelyben önérettel és bátran bélyegzik meg az antiszemita tendenciát, amely Jugoszláviában is lábrakapott. A kongresszus delegátusainak cionista érzelmét, főleg az ifjusági kérdésekben mutatkozott.

A szervezet vezetősége felhatalmazást kapott a kongresszustól, hogy szükség esetén hitközségi vezetőségeket feloszlasson és komiszárt küldjön ki az illető hitközséghez. Ez lényegében az autonomia feladását jelenti. Az új vezetőség nagyjából a régi maradt, Dr. Pops Frigyes elnökletével!

— Erzieherin (Bucovina) sucht Stelle im strengs orthodox koscherem Hause zu einem Kinde von 6—10. Volksschul nachhilfe Deutsch, Rumänisch, Hebreisch, per sofort. Adresse in Administration.

— Eljegyzés. — Rosenberg Ella Suplac de Bereteu és Jakabovits Mór Cehulsilvanie jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— Allást keres szombattartó, évtizedeken keresztül az oradeai piacon dolgozott zsidó iparos, bármilyen adminisztratív, vagy üzemi munkában. — Cim a kiadóban.

3 kell a kisbabának:
Gintőpor, krém, szappan

de az **Höfer**
legyen!

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
úgy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI R.T.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

HIREK

„Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrá megjelelésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Ijjar 2. Április 24.

Szombat: Ijjar 3. Április 25.

2. פרס

Heti szidra: תוריע מצורע

Heti haftóra: ושני אנשים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7:10

gyertyagyújtás 7.20

Istentisztelet kezdete 7:30,

Szombat befejezése 8:25.

ZSIDÓ KÖNYV ÉS SAJTÓKIÁLLÍTÁS ARADON

Érdekes kiállítás színhelye lesz május 30-án és 31-én az aradi zsidó kulturház. Az erdélyi Aviva Barisszia szervezet rendezésében kiállításra kerülnek a világ minden részén megjelenő zsidó könyvek és sajtótermékek. A kiállítással kapcsolatban Aradon országos zsidó konferencia is lesz.

A kiállítással kapcsolatban Chilevitz Hermann, a kiállítás főtitkára a következőket írja:

— A világháború után az antiszemizmus centruma keletről, Európa nyugatibb felére helyeződött és bebizonyosodott, hogy az antiszemizmus nemcsak a keleti zsidókat, hanem az asszimilált zsidóságot sem kíméli. Németországban, ahol megteremtették az Übermensch fogalmát, szükségképpen meg kellett teremteniük az Untermensch fogalmát is, amelyre a zsidókat szemelték ki a dozatul. A Klassenkampfból pedig Rassenkampfi lett. Hitler új keserves iskolát teremtett „Mein Kampf“-ban lefektetett világnézettel szemben, a zsidóság még mindig a „szerszéd felebarátodat“ elvet vallja és kiásta a jelszót szemben minden fékevesztett uszításal: „Traget mit Stolz den gelben Fleck“. Büszkén viseljétek a sárga foltot.

Amikor ilyen konvulziók örlék a világ zsidóságának a kenyérkereseti harcból megmaradt idegeit, akkor senkinek sem közömbös, hogy miképpen alakul ki az erdélyi zsidó ifjuság sorsa. Hogy fogalmat alkothasson magának arról, amit a zsidó irodalom és sajtó dolgozik a nagy antiszemita hullám feltartóztatására, meg kell ismerje egész Erdély zsidósága azt a papírból emelt hatalmas védőgátat, amely fel akarja és sok esetben fel is tartja a mindent előnté antiszemita árvíz szennyes hullámaival. A zsidó sajtókiállítás páratlan lesz a maga nemében és a zsidó szeretet hatalmas erejét állítja szembe, a gyűlölet tajtékzásával.

Reméljük, hogy országszerte méltánylásra fog találni a zsidó ifjuságnak ez a nagy szabású rendezvénye, amely utmutató lesz, abban a sötétségben, amelyet ma világszerte ellenünk terjesztettek.

Értésülésünk szerint a kiállítás nagyszabású lesz és feltétlenül érdemes arra, hogy mindenki megtekintse és megbecsülje.

— Horthy főkeormányzó látogatása egy zsidó művésznél, Budapest. A magyar szobrászművészek nesztora Róna József 75 éves lett. Ez alkalomból meglátogatta az agg művészt Horthy Miklós főkeormányzó és felesége, akik több mint egy órát tartózkodtak a művész műtermében. Róna művészetéről a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak úgy a hivatalos Magyarország, mint az ország művészkörei, így Savoyai Jenő lovasszobrára, amely a királyi palota előtt áll, a legjobb magyar szobrok egyike. Tőle származnak a legjobb magyarországi Kossuth és Erzsébet királyné szobrok is. Számos bibliai motívumu szobra is van, így Lot asszony, József és Putifárné, Dávid és Saul, Judit és Holofernes, Zsuzsánna és a vénék stb. Deborah szobra, amelyet ércből és márványból alkotott, a leánygimnáziumot díszíti.

Kabát-, komplé- és ruha divat-szöveleket nagy választékban talál a hölgyközönség Kertész Sándor női-divatárúházában, Piafa Regina Maria 1. Elismeri dícsó szolid szabott árak.

— Zsidók a berlini autóbusszon. Páris Louis Fischer, az ismert amerikai publicista, nagy amerikai lapokban cikkeket közöl legutóbbi németországi benyomásairól. Soha nem nézett Berlin olyan pesszimisztikusnak, mint 1936-ban. „Az autóbusszon észrevettem, hogy az utasok az előrészen összezsufolódnak dacára annak, hogy még sok ülőhely állott szabadon. Megkérdeztem az okát, mire azt válaszolták — a zsidók nem mernek leülni, mert félnek, hogy ezért inzultálni fogják őket.“ — Ezt írja az amerikai újságíró. Ez többet mond sok hosszú cikkénél.

— Kezdő gyermek mellé héber tanítót keresünk. A modern héber nyelvet bírók előnyben részesülnek. Cim: Adler rabbi-helyettes Hunedoara. (Válasz-bélyeg csatolandó).

— Az angol bíróság nem tűri a zsidók molesztálását. London. Herbert Metcalf londoni bíró egyhavi börtönre illetőleg 2 font pénzbüntetésre átváltoztatható ítélettel sújtotta Ernest Williams-t, a British Union Fascist tagját, amiért az sértőleg nyilatkozott a zsidókról. Az ítélet kihirdetésénél ki jelentette a bíró, hogy személyesen meggyőződött arról, hogy a londoni East Endben zsidókat sértegettek. Ezért figyelmezteti a fascistákat, hogy ha újbbi hasonló pánasszal jönnek hozzá, akkor nem fog tétovázni, hogy minél szigorubbán megbüntesse azokat, akik hasonló büncselekményt elkövetnek.

— Egy napra félmillió amerikai zsidó nem ebédel, hogy a segélyalapot támogassa. New-York. Az amerikai központi zsidó munkásbizottság kiáltvánnyal fordult a kötelekbe tartozó szervezetek tagjaihoz, hogy április 2-án mondjanak le ebédjükről és az így megtakarított összeget fizessék be a lengyel zsidók segélyalapjára javára.

— Holland-héber szótár jelent meg Amsterdamban. Amsterdam. Egy amsterdami kiadó vállalat most adott ki egy héber-holland szótárt. — A négyszáz oldalas szótárt Chaim Abram, az amsterdami rabbiszeminárium hallgatója állította össze.

— A bécsi hitközség ez év novemberében újra választ. Wien. Március 25-én a bécsi hitközség előjárósága ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy ez év november 8-án új képviselőtestületi választást rendezel. Addig kiegészítik a választási listákat is amelyek jelenleg 54.000 szavazó nevét foglalják magukba.

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a **KOPROL** név a csomagoláson rajta legyen!

— A helyzet a lengyelországi vágatási törvény behozatala után. Varsó. A szenátus plénuma is elfogadta a vágatásra vonatkozó új törvényt, amely szerint kötelezővé tesz az állatok elkábítását, kivéve a zsidók részére szükséges husellátást szolgáló állatoknál. Ezzel kapcsolatban kimondja a törvény azt is, hogy olyan helységben, ahol 3 százaléknál kevesebb zsidó lakik, nem engedélyezik az állatok rituális vágását. Ez a rendelkezés főleg Posen és Pomerellen vajdaságokban okoz nehézségeket, ahol a zsidó lakosság sehoisem éri el helységenként a törvényben előírt 3 százaléknyi számarányt. — Thorn, Bromberg, Graudenz, Gnesen, Leszno, Posen, Gdigen és Brodnitz zsidó hitközségei memorandumban fordultak a kormányhoz, amelyben rámutatnak az új törvény okozta súlyos következményekre. Nem kétséges, írják a memorandumban, hogy a nyugati vajdaságok zsidósága erősen hátrányos helyzetbe kerül az új törvény által. Az ottani zsidóság áldozatkészségére vall, hogy a legkisebb hitközség is azonnal felvett met szót, mert a törvény értelmében, ott ahol sáker van mások a rendelkezések. — Ezzel kapcsolatban itt említjük meg, hogy az amerikai lengyel követség minden tekintetben azon igyekszik, hogy a kellemetlen benyomást, amelyet az új törvény keltett az amerikai közvéleményben, valamiképpen kimagyarozza és tiltakozik az ellen, mintha fagyűlölet vezetne volna a lengyel kormányt és parlamentet amikor az új törvényt megszavazta.

— HALÁLOZÁS. A pészachi félünnep alatt nagy csapás érte az aiudi zsidóságot, özv. Grünfeld Hermanné elhalálózásával. — Az elhunytat nemes zsidó szívről ismerték aki minden egyes zsidó közintézmény támogatásából kivette részét. — Az ünnep miatt gyászbeszédnek nem hangzottak el, de a város lakosságának osztatlan részvéte kísérté utolsó útjára. Gyászolják fiait, Grünfeld Jenő, Izidor és Lajos aiudi földbirtokosok, továbbá leánya, Dr. Mátyás Mór aiudi ügyvéd neje, valamint kiterjedt rokonsága.

— Siesta szaunatórium Budapest I. Ráth György utca 5. a főváros egyik legideálisabban fekvő és orvosilag legtökéletesebben felszerelt gyógyintézete. Bel és ideg gyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia stb. Röntgen. Kémia és mikroszkopiai laboratórium. Electrocardiograph (szívvizsgáló) Krogh féle alapanagycsere vizsgáló készülék Enterocleaner (Bélfürdő.) Modern vizgyógyintézet. Orvosilag vezetett villanyüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögöles park! Olcsó árak!

— HALÁLOZÁS — A targumuresi cionista életnek súlyos gyásza van. A helyicso port éveken át einöke és örökös diszelnöke Woisster Kálmán a helybeli kereskedő társadalom vezető tagja elhunyt. Temetésén dr Löwy Ferenc főrabbi és Tihanyi Dezső, a helyi csoport elnöke bucsuztatták őszinte, keresetlen, de fájdalommal és könnyekkel átítatott szavakban. — Szomorú és megtört szívvel kísérték utolsó útjára Targumures zsidói Erdély egyik legrégebbi cionistáját.

Nedves, esős évszakban szedik áldozta'ikat a járványos betegségek

Használja rendszeresen a kellemesen illatosított **SEN LASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalett-szappant, megvédi **fertőzések** ellen

Vigyázzon nehogy utánszappannal kiszolgálják!

— Danzigot a németek erőszakkal beakarják kebelezni Prága. Az összes külföldi ujságok intenzíven foglalkoznak a danzigi eseményekkel. A danzigi NSDAP vezetője Forster két nagy beszédet is tartott a napokban, amelyekben kijelentette, hogy Danzig szabadállam, nem kell törődjék a népszövegségi előírásokkal és többek között kijelentette, hogy Danzigban is a zsidó az, aki bajt okoz és gunyos hangon emlékszik meg arról az elesett hősök emlékére tartott gyászünnepekről, amelyet a danzigi zsinagógában tartottak meg. Jól érezték magukat ott a meghívott németek, amit csodálok — mondotta Forster — mert elviselhetetlen fokhagyma szag volt a zsinagógában és néhány állatkát is vittek magukkal, akik megjelentek ezen az ünnepeken. Ehez fűzi meg jegyzéként a „Danziger Echo“ című zsidó ujság, hogy Forster náci vezér 12.000 zsidó hősi halott fölött gunyolódik, holott ő egyáltalán nem vett részt a háboruban, hanem „bombabiztos fedezékbe“ bujt el jó messzire a front mögött. Csak most jött meg a hangja, amikor ilyen izléstelenül kell uszítani, a szerencsétlen zsidók ellen.

— HAZASSÁG Máttyás Adolf, a reteagi kereskedő-társadalom kiváló tagja, a hitközség volt elnökének bájos leánya Olga és Stössel Dávid, az alba-iuliai ifjú kereskedelmi generáció szimpatikus tagja az elmúlt héten tartották Reteagon esküvőjüket.

— Uj archeologiai felfedezések. Jeruzsálem. A Scopus hegyen, a héber egyetem környékén, egy olyan barlangot fedeztek fel amelyben olyan csontokat találtak, amelyek még a Templom pusztulásának idejéből származnak. Az ásások dr. E. L. Sukeniks professzor vezetésével történnek és a héber egyetem támogatásával. A barlangot teljesen átkutatták és lezárták. Ismeretes, hogy a Scopus-hegyen számos hasonló barlangot találtak eddig is. Az egyik ilyen barlangban temették el a cionizmus egyik szellemi meg alapítójának I. L. Pinskernek is holttestét.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA“ iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Kiseb filmháboru Prága és Berlin között. Prága. Köztudomásu, hogy a német filmellenőrző bizottság nagyon szigorú és lehetőleg nem engedélyez olyan külföldi filmeket sem előadni, amelyek az árja paragrafus alapján készültek. Ez történt most egy 4 millió költséggel készült cseh filmmel is, amelyet nem engedélyeztek Németországban. A prágai filmesek erélyesen felléptek ezzel szemben, hivatkoznak arra, miszerint többiben behunyja szemét a berlini cenzura, amikor például Harry Baur, Gaál Franciska és Josef Schildkraut filmjeiről van szó, akik szintén nem árják. A filmharc elé szakkörök nagy érdeklődéssel néznek.

— Még a sirban sem hagyják őket nyugodni. Hamburg. A német-zsidó és a portugál-zsidó hitközség vezetőségei értesítést kaptak Hamburg város tanácsától, amely szerint a két hitközség temetőit, rövid időn belül evakuálni kell, mivel a földterületre, amelyen ezek a temetők fekszenek, szükség van a városnak. Ezeket a területeket Hamburg szabadállam még 1711-ben adta örök tulajdonul temetőik céljára a hitközségnek. Most el kell szállítsák onnan az elhunytak csontmaradványait, és Ohlsdorf temetőben kell elhelyezni. A jelentés nem közli, hogy a nemzeti szocialista rezsim, milyen célra akarja igénybevenni a zsidó halottaktól elvett földeket.

A naiv London

Londonból jön a hír és úgy cseng fülkben, mint egy bájos gyermekmese. — Komoly angol férfiak felhívják figyelmét Hitlernek arra, hogy béküljön meg a zsidókkal, hagyjon fel üldöztetésükkel és ezzel is dokumentálja békeszeretét. — Azt írják, hogy Németország és Anglia között a megértésnek az is útjában áll, hogy oly borzalmasan bánik a zsidókkal, és hogy oly mélyen beleavatkoznak a vallási ügyekbe.

Micsoda naivitás, hogy egy felhívással próbálják ennek a nagyhatalmú kérdésnek a méregfogát kivenni. Ugy tűnik fel, mintha a karámba került farkasnak mondanák, egy nyájas szóval, hogy ne bántsa a bárányokat. Talán okosabb és praktikusabb lett volna, ha most a nagyhatalmak londoni konferenciája alatt Ribbentrop német kiküldött előtt rendeztek volna hatalmas demonstrációt, dokumentálva azt, hogy a nyugati közvélemény mennyire elítéli a németek zsidóellenes politikáját. De az is naivság lett volna, mert az a Németország, amelyik milliók hadseregekkel rendelkező nagyhatalmakkal is szembeszáll, miért ne silányítaná agyon azt a szerencsétlen 500.000 zsidót, akiket a balsors határai közé vitt. Humanizmusról beszélni Hitlernek? Vagy nagyon naiv a néhány angol vezérférfi, vagy tendenciózusan igyekeznek ájtatos képet vágni. Végeredményben mindegy. Hitlernek egy felhívás se nem árt, se nem használ. Mégkevésbé használ a német zsidóságnak. Hitlernek érvek nyomátéka csak néhány ezer repülőgép és tank lehet. Azzal viszont — talán okosabb is — ta karékoskodnak az angolok. A zsidóknak pedig nincsen tankjuk, csak bajuk vannak, tengerryi sok bajuk, mindenütt ezen a kezek és széles világon...

Wezman ismét Palesztinában tartózkodik. Dr. Chaim Weizman Londonból Zürich-en és Genfben keresztül Marseille-ben hajóra szállt. — Még pézszach előtt odaérkezett és a szederesteket agg édesanyja házában töltötte. Genfben tárgyalásokat folytatott Dr. Goldmannal, a Jewysh Agency genfi megbízottjával és alkalmat keresett arra is, hogy genfi mérvadó politikusokkal tárgyalásokat folytasson a Zsidó Nebzeti Otthonra vonatkozólag.

Braşovban okvetlenül keressse fel Káhán orfh. kóser vendéglőjét Regina Maria 7.

— A przytik-i pogrom harmadik halálos áldozata. Varsó. A varsói zsidó kórházban meghalt Zisel Mandelbaum szabó, negyven esztendőskorában, ama sebek következtében, amelyeket a przytiki pogrom alkalmából szenvedett el. Feesége és két kis gyermeke maradt. A pogrom alatt összetörték bordáit és tüdejét is megsebesítették. Előbb a radomiri, azután a varsói kórházba szállították, ahol az orvosi segítség már hiába való volt.

— Még emlékezni sem szabad róluk. — Berlin. A Reichsbund jülicher Frontsoldaten azzal a kérdéssel fordult a hitközségekhez, hogy az ünnepek alatt emlékezzenek a háboruban elesett zsidó hősi halottakra. — Miután minden előkészület megtörtént, az ünnepek megtartására, értesítette a kormányhatóság őket, hogy az emlékünnepelek megtartását megtiltják.

— Az izületi reumának legfőbb oka a vér mérgező anyagokkal való telítettsége, amelyet a vizelet és hígysav tisztátalansága okoz. Ha ezeket a mérges anyagokat kellő időben nem választja ki a vérkeringésből, a vese komoly megbetegedése következik be. Az URODONAL tisztítja a vesét, anélkül, hogy izgatná, kivonja a vérből a tisztátalan anyagokat feloldja a húgysavat, — amely a reum előidézője.

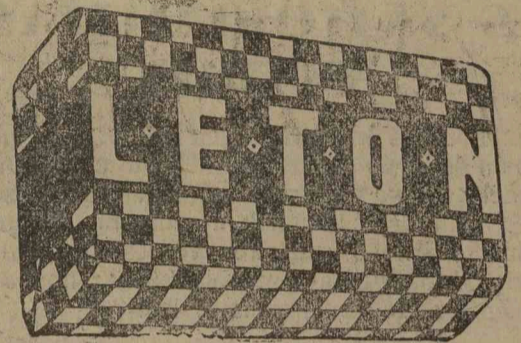

Bársonyosan
friss arc
kendőzősze-
rek nélkül

Sokezer nő, hála a Leton szappannak, megszerzi és megszerzi az annyira irigylt üde, harmatos arcszint alább leírt egyszerű, nem költségs módon.

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON szappan-krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársonyosan üde arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcot, többet ér, mint bármilyen kúra, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazzák. — A LETON szappan halálát nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arclej LETON puder és LETON arcrouge

Kapható 22 leiert minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a fővárosban Parfumeria Royal Oradea Pasagiul Vulturul Negru.

— Henlein lapja továbbra is uszít Prágában. A „Die Zeit“ című ujság, amely Heinlein hitlerista vezér hivatalos lapja Varsóról ír cikket és az ottani lakosság hangulatáról. Többek között büszkén mutat arra a körülményre, hogy mennyire eredményes volt eddig a náci propaganda Varsóban. A lengyel gettóban két irányzat harcol egymással, írja a lap. Az egyik a kommunista irány, a másik a cionista. Ebből állapíthatjuk meg aztán a végkonkluziót, hogy Lengyelországban nincs hely többé zsidók számára.

— Akinek Hitler az eszményképe. — London. A British Fascist Union nagyszabású gyűlést tartott az Albert Hallban, amelyen az union elnöke Sir Oswald Mosley, tízes antiszemita beszédet tartott, amelyben kijelentette azt, hogy a fassiszták le kell győzzék a zsidókat, akik úgy a nemzetközi kommunizmust, mint a nemzetközi nagytőkét is képviselik (!) — Hitler sem volt antiszemita addig — mondotta Mosley — amíg nem ismerte meg a zsidókat. Az ő mozgalma azonban lehetetlenné teszi, hogy a zsidók uralkodjanak Angliában. A gyűlés tartama alatt az Albert Hall körül erős rendőr-őrjáratok cirkáltak és alig tudták visszatartani azokat az antifassisztákat, akik tüntettek Mosley ellen.

— A bécsi főrabbi leányát hathónapi fogság után szabadlábra helyezték Németországban. — A napokban érkezett vissza Wienbe, hathónapi fogvatartás után — Dr. Edith Taglicht hitoktató, akit a berlini bíróság felmentett félévi vizsgálati fogság után. A hitleri pokolból megmenekült asszony dr. Taglicht Izrael bécsi főrabbi leánya. Azzal vádolták, hogy kommunista propagandát üzent végül kiderült, hogy ártatlanul gyanúsították. Edith Taglicht hitoktató egy napon beszélgetett egy nővel, akit már rég óta azzal gyanúsítottak, hogy kommunista áll összeköttetésben. Ez elég volt ahhoz, hogy letartóztassák és fogvatartsák. A Wienbe visszaérkezett tanárnő kijelentette, hogy a fogságban elég jól bántak vele, amit részben annak is köszönhet, hogy főrabbi atyja felkérésére, Innitzer bécsi hercegérsek interviált a berlini hatóságoknál, hogy a nőnek bántódása ne legyen.

A mai idők gyors tempójában leforgott divatszemeletével illeszkedik be és módjában van kitűnő külföldi összeköttetései révén előkelő vevőinek nemcsak a legújabbat, de a legjobbat is nyújtani. Ezért Kovács Sándorné fűzőspecialista (Nágyes-telep) neve a hölgyközönség tudatában úgy él, mint az egyéni természet ismerője, az elegáns, sikkes és izléses új modern vonalak csálhatatlan interpretálója.

Amíg az egész világ gyűlölete viharzik felénk

Az Erdélyi Zs. N. Sz. timisoarai vezetősége testvérharcot hirdet a mizrachistákkal szemben

Megirtuk azokat az ellentéteket, amelyek az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség timisoarai vezetősége és a Mizrahi erdélyrészi központja között felmerültek. Az erdélyrészi Mizrahi szervezetek vezetői másfél évtizede csupán ideológiai harcot folytattak a Szövetségben amely sohasem haladta túl azokat a kereteket, melyek a mizrachista eszme lényegéből fakadnak. Ezzel szemben azt a végtelen nagy koncessziót tették éveken keresztül, hogy ugyanakkor, amikor világszerte külön szervezetbe tömörültek a mizrachisták, addig Erdélyben, az egység keretében próbált eszméinek érvényt szerezni. Sok támadásban részesült emiatt a Mizrahi, de az egységet oly magaslatosnak tartotta, hogy sokszor még megalkázások árán is tartotta az egységfrontot. De most arra a meggyőződésre jutott, hogy a Szövetségben való bennmaradás súlyosan veszélyezteti azoknak az elveknek keresztvételét, melyek a mizrachista ideológia lényegét képezik. Epen ezért elhatározták, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségből kiváznak. Ugy látják, hogyha továbbra is együtt működne, úgy felmorzsolódna az az energia, amely hivatott volna arra, hogy a Palesztina-építést előbbre vigye. — De még eme súlyos elvi ellentétek dacára is lehetett volna talán olyan plattformot találni, amelyben a további együttműködés lehetségessé vált volna, ha az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség timisoarai vezetősége a cluji országos értekezlet határozata értelmében tárgyalásokat kezdeményezett volna az oradeai Mizrahi központi vezetőségével. Ezzel szemben a timisoarai vezetőség a cionista életben olyan szokatlan hangot ütött meg, amellyel mindazokat, akik vele egy véleményen nem voltak, valóságosan leegyényebb becsületében sértett meg.

Ma, amidőn világszerte zsidó halottak és áldozatok jelzik úgy itt a galuthban, — mint a Szentföldön külső ellenségeink kiméletlen támadásainak feltartóztatatlan útját, bűnnek tartjuk zsidó és cionista szempontból egyaránt, hogy átvegyük a Szövetség vezetőségének brutális tonusát és elveszünk itt is a testvérharc áldatlan magvát.

Ma, amidőn világszerte zsidó halottak és áldozatok jelzik úgy itt a galuthban, — mint a Szentföldön külső ellenségeink kiméletlen támadásainak feltartóztatatlan útját, bűnnek tartjuk zsidó és cionista szempontból egyaránt, hogy átvegyük a Szövetség vezetőségének brutális tonusát és elveszünk itt is a testvérharc áldatlan magvát.

Ezért tehát tisztán az illetékes szervezetek megnyilatkozásait fogjuk közölni és nem követjük a személyeskedés útján sem a magáról megfélemlített Szövetség vezetőit. A nyilatkozatokból kellő információt szerezhet a zsidó közvélemény és levonhatja a következtetéseket, minden további kommentár nélkül is, az olyan vezetőségről, amely a mai súlyos időkben, elvi viták békés likvidálása helyett megbontja a cionista-munkafront egységét.

Az erdélyrészi Mizrahi és Brit Hanoar Hamizrachi végrehajtóbizottságának nyilatkozata

Az „Uj Kor“ április 7-iki számában a Szövetség vezetősége nyilatkozatot adott le, amely szokatlanul éles hangjával mélyen megdöbbenést bennünk.

F. hó 12-én megtartott executive ülésünkön foglalkoztunk a nyilatkozattal és annak sértő hangjával ellentétben, mi a dolog lényegi részére reflektálunk csupán mert nem akarunk a cionista közéletben szokatlan hangú és tónusú izléstelen nyilatkozat-háborúban hasonló fegyverekkel harcolni, amilyeneket Vermes Ernő elnök ur kezdeményezett. Ez a hang nem méltó egy felelős szervezet vezetőségéhez és csak arra alkalmas, hogy a közöttünk lévő szakadékot annyira kíméltse, hogy az többé áthidalhatóvá sem váljon. Az erdélyi zsidó pártatlan közvéleményre bizzuk, hogy ítéletet mondjon az ilyen harcmen felett és levonja a következtetéseket azokról, akik ezt a hangot meghonosítani igyekeznek.

Mostanig a Mizrahi országos központi szervezetei nem értesítették helyi csoportjaikat a vezetőség kiválási javaslatáról és állásfoglalásra sem kérték fel őket, mivel nem akartak a NIB-jüknek határozata elé vágni. Azok után azonban, hogy a Szövetség vezetősége ilyen sértő hangnemet engedett meg magának velünk szemben, úgy

látjuk, hogy a békét egyáltalán nem óhajtják, értesítjük tehát egyes csoportjainkat, hogy a Mizrahi végrehajtóbizottságát rövidesen összehívjuk, hogy végleg ratifikálja abbéli határozatunkat, amelyet a különválaszra vonatkozólag korábban meghoztunk. A további lépések megtételét a közbeeső ünnepek akadályozták, azonban ez nem jelenti azt, mintha külön szervezkedésünkben bármily tekintetben befolyásolhatni engednénk magunkat.

A Szövetség vezetőségének nyilatkozata olyan brutális lépés volt, amely felment bennünket minden további kimagyarázkodás alól. További munkánkat minden bizonytalanságon is az a közös szent cél lebeg szemünk előtt, amelyet nem homályosíthat el semmiféle izléstelen támadás sem.

A Mizrahi országos executívája utasítja a vezetőséget, hogy jelen határozatot hivatalos formában a „Népünkön“ keresztül közölje mihez tartás végett az ország valamennyi mizrachista csoportjával.

Az erdélyrészi Mizrahi és Brit Hanoar Hamizrachi végrehajtóbizottság nevében: Mittelman Jakob, a Mizrahi központi elnöke, Just Mose a Brit Hanoar Hamizrachi elnöke.

Néhány objektív szó a Szövetség és Mizrahi konfliktusához

A Mizrahi és a Zsidó Nemzeti Szövetség közötti ellentétek végkép kiéleződtek az „Uj Korban“, a Szövetség vezetői által leadott nyilatkozattal, amelyek súlyos sértéseket tartalmaztak a Mizrahi központja és a Mizrachista vezető személyiségek ellen. Minden objektív kívülálló megállapíthatja, hogy a nyilatkozat olaj volt a tüzre, amely már úgy is kikezdte a Mizrahi és a szövetség békéjét. A timisoarai vezetőségnek az a spekulatív reménye, hogy a mizrahi Nib előtt az oradeai vezetőség javaslatával meg fog bukni, intrikus módszerre utal és rendkívül elítélendő haremmodor. Ideje volna már tudomásul venni, hogy ez az oradeai vezetőség uttorója volt az erdélyi cionizmusnak és példátlan áldozatkészséggel vitte bele az orthodox tömegekbe a cioni eszmét. Ez a hasonlíthatatlanul nehezebb volt a többi

cionista pártok eszmetérjesztésénél, mert ha ebben a környezetben valaki cionista eszmét mert vallani az valósággal egybe volt kapcsolva a zsidóságból való excommunikációval. Ahelyett tehát, hogy a timisoarai vezetőség lekicsinyelné az oradeai vezetőséget, helyesebb volna, ha elismerné és méltányolná azokat a cionista értékeket, amelyet ez az élesapat reprezentál.

Már a harc kitorérékor amikor először esett szó a kilépésről, Vermes Ernő elnök ur és munkatársai teljes közönnyel kezelték a Mizrahi kiválásának gondolatát. — Ugy bántak velünk, mintha elhanyagolható, főleg az értékek volnánk az erdélyi cionizmus keretei között. Főleg azért, mert olyan párt kiválásáról volt szó amely elégedetlenségét a cionista pártok kereteiben uralkodó vallási viszonyokkal szemben mindig talán

fejfájás ellen Beretvás parztilla!

gosan kifejezésre jutatta. Érthetetlen hogy a Szövetség élén álló vezető cionista személyiségek egy párt jogait és becsületét olyan fölényes és lekicsinylő módon kezeljék, hogy pártunk minden egyes tagja, akár oradeai az, akár nem, a legnagyobb megdöbbenéssel és ekeseredéssel kell látnia, hogy vezetőivel szemben is meg kell védje pártja egységét és becsületét. Azt hiszi a timisoarai vezetőség, hogy pártunk csupa gerinctelen „Nachläuferekből“ áll? Ha szűk ségesnek fogjuk tartani nyilvánosságra hozzuk azokat a szimpátia nyilatkozatokat, amelyeket naponta kapunk az ország legprominensebb mizrachista vezetőitől akik egy ségesen állanak pártunk mellett és ítélik el a timisoarai vezetők sértő politikáját.

Amidőn sértésekről beszélek, főként Wasserstrom Sándor, a „Népünk“ főszerkesztője elleni sértésekre gondolok. Mert legyünk talán egy kissé objektívek. Mennyit tett már a „Népünk“ a cionista eszmetérjesztés érdekében? Nem-e olyan organum, mely minden egyes számában a cionizmusért és az Alapokért dolgozik és ezeket propagálja? Wasserstrom Sándor nem-e olyan régi cionista, aki az erdélyi cionizmus keletkezése és léte óta minden erejével harcolt szóban és írásban, anyagi áldozatot nem kimelve a cionista célokért? Az Agudánál és a többi cionista ellenes csoportok részéről nem-e azért részesül állandóan támadásokban mert lapjával és egész lényével cionista eszméért harcol? Most pedig a timisoarai vezetők kihasználják azt a harcot, amelyet Wasserstrom Sándor a cionisták legádázabb ellenségeivel szemben folytatott, mert magasabb erkölcsi nyomásnak engedve röviddel ezelőtt visszavonult a harcból, most jönnek a cionisták és az ellenség fegyverével ütők és támadják saját elvtársukat barátukat munkatársukat? Hát üssük Wasserstromot!... Legyen ő állandóan és minden oldalról a „Prügelknabe“! A hivatalos lapon kívül körleveleken keresztül is rágalmozunk tendenciózusan, mert a cionista etika és érték ezt így kívánja... Így kívánja ezt régi cionista vezetőivel szemben...

Vegyék tudomásul, hogy a mi pártunk többet dolgozott a cionizmusért és alapokér, mint sok más erdélyi cionista párt, mégha más pártok reprezentánsait türtük is meg és ismertük el az erdélyi cionizmus vezetésének élén. És ha egyszer tizenöt év után azt mertük kívánni, hogy a szochnuti mizrachista kiküldöttjét akceptálja a Szövetség, akkor a legelkeseredtebb ellenállásban ütköztünk a timisoarai vezetőség részéről. Ez csak olyan párttal történhet meg, amely soha nem vigyázott eléggé saját tekintélyére, soha követelésekkel nem lépett fel. Mi szerények, idealisták kívánni is mertünk egyszer valamit!?

Kár arra várni és azt hinni hogy a Mizrahi Nibje a Szövetség nyilatkozata alapján dezavualni fogja az oradeai központot és kár hogy annyira elragadtatták magukat hogy a mizrahi vezetők személyi becsületébe is belegázoltak. Ha a timisoarai vezetők igazi vezetők lennének, akik a cionizmus egységét féltik, akkor más utat kellett volna találniok. Mert ez az út és ez a módszer nem vezethet békéhez...

JUST MOSE Az erdélyi B. H. H. elnöke

PALESZTINA

ZSIDÓELLENES AGITÁCIÓ A PESZACH UNNEPEK ALATT PALESZTINÁBAN. Jeruzsálem. Az idei Peszach általában nyugalomban telt el Palesztinában. Csupán Haifában voltak összeütközések. Az arabok között olyan híreket lánsszítottak, mintha a rituális gyilkosság meséjének alapja volna. Néhány zsidót meg is vertek a felheccelt arabok. Még a rendőri hatóságok épületét is meg akarták ostromolni. A rendőrségnek sikerült megnyugtanni az arabokat és meggyőzni arról, hogy nincsen semmi alapja a nyugtalanságnak. Éjszaka rohamos rendőrség és katonaság cirkált a városban. A „Felestin“ arab ujság a haifai tüntetésekkel kapcsolatban olyan cikket közölt, amelyet a hatóságok zsidóellenesnek minősítettek és ezért figyelmeztették a lapot, hogy amennyiben továbbra is hasonló módon írna, akkor betiltják.

EGYSÉGES CIONISTA SZERVEZETET LÉTESITENEK PALESZTINÁBAN. Jeruzsálem. A cionista executive szervezeti osztályának kezdeményezésére újabb ülést hívott össze, amelyen valamennyi pártfrakciót képviselve volt azzal a céllal, hogy közös frontba tömörítse a cionista erőket. Egységes szervezet létesítésének kérdése van napirenden. Az executive megbízásából Ben Gurion és I. Grünbaum vesznek részt az ülésen. Április 19-én előkonferencia volt, amelyen megtárgyalták a legközelebbi aktuális kérdéseket. A sékel-akcióval kapcsolatban kijelentették, hogy minden lehetőséget megvizsgálva, hogy minél többen fizessék ki ez évben a sékelt, mert ennek alapján fogják az évi országos értekezletet összehívni.

A TEL-AVIVI MUNKÁSISKOLÁK TÁMOGATÁSA. Tel-Aviv. A vita, amelyet a tel-avivi munkásiskolák támogatása körül kifejtettek, azzal végződött, hogy a városi tanács 9 szavazattal 5 ellenében elhatározta a munkásiskolák támogatását. Kiküldtek egy bizottságot azzal a rendeltetéssel, hogy megtalálják azokat a módokat, hogy miképpen lehet a munkásiskolákat a város iskolahálózatába bekapcsolni. A Waad Leumi nyilatkozata szerint megállapodtak a Histadrut-tal, hogy az iskolákat átveszi a Knesseth Jiszroel, pedagógiai függetlenségét, azonban minden iskola megtartja.

„PALESZTINÁBAN NINCS GAZDASÁGI KRIZIS“. F. S. Clark, a Barclays Bank palesztinai igazgatója a következő nyilatkozatot adta a sajtónak: Palesztinában nincs gazdasági krízis, csak a rosszindulatú felelőtlenség mondhatja azt, hogy gazdasági depresszió van, ami a kisvállalkozók és gyáva kis tőkések megijeszt. A valóság az, hogy a gazdasági helyzet megerősödött. Van ugyan kismértékben munkanélküliség, mindenekelőtt Tel-Avivban, ami az építkezési tevékenység visszafejlődésére vezethető vissza. Ez szűnőben van és akik az olasz-abezzsin háború kitörésekor megijedtek, már meggyőződhetnek arról, hogy ijedségük teljesen indokolatlan volt. Mindenesetre, ennek az ijedségnek voltak jó oldala is. Mert hiszen ezáltal sok vállalkozónak lehetővé vált, hogy vállalkozása rentabilitását ellenőrizhesse. Természetesen Palesztinának is vannak fájó pontjai. Így a legveszedelmesebb a spekuláció, amely súlyos károkat okoz az országnak. Veszedelmes jelenség a zsidóság aránylagos magas életstandardja, amely az ország lehetőségeit túlszárnyalja. A narancsexportra vonatkozólag Mr. Clark kijelentette, hogy annak még korlátlan lehetőségei vannak az angol piacon, csak az szükséges hozzá, hogy a minőséget standardizálják és az exportőrök összefogjanak, mert akkor végérvényesen meghódíthatják az angol piacot. A pesz szimistáknak nincsen igazuk semmilyen tekintetben, mert a palesztinai gazdaság már sok váhárt élt át és minden vihar után megerősödve fejlődik tovább.

Rövid hírek az épülő országból

A Ragheb bey Nashasibi által vezetett arab párt elhatározta, hogy elfogadják a Legislative Council tervét és közlik a főkörmányszóval, hogy a párt tagjai hajlandók a Council munkájában résztvenni. — A Golut man gyilkossággal kapcsolatban, újabb 3 falusi arabot tartóztattak le, akiket a tett színhelyéhez közel fogtak el. — Az akkói börtönben letartóztatásban levő tizenhárom foglyot akiket illegális bevándorlásért tartóztattak le büntetésük kitöltése után sem bocsájtották szabadon és ezért éhségstrájkba léptek. — A megnyíló Levante-vásárra megérkezik Párisból Justin Godard szenátor, a párisi kereskedelmi kamara és a konzulátusok nemzetközi szervezetének a megbízásából. A francia pavillon vezetője már megérkezett Tel-Avivba. — Van Zeeland belga miniszterelnök meleghangú levelet intézett a tel-avivi vásár vezetőségéhez, melyben a legjobb eredményeket kívánja. — A tel-avivi városi tanács díjakat osztott ki azok között, akik a palesztinai művészi életet előmozdítják és az irodalom vagy művészet terén értékeset alkottak. Kitértek a Habima művésznőjét, Channa Rovina-t 100 fonttal, Freiman orosz-héber író 50 fonttal és dr. Levint, aki a gaoni idők történelmének megírását végezte szintén 50 fonttal. — Tel-Aviv közelében levő „Napoleon-hegy“ területén, amely a Goldberg hagyatékhöz tartozik, dr. J. L. Sukenik, a jeruzsálemi egyetem archeologusa ásatásokat kezdett, amelyeket Goldberg örökösei finanszíroznak. Azt remélik szakkörök, hogy ózsidó települések nyomait fogják ott megtalálni. — A „Haolam“ főszerkesztője Mose Kleinman a napokban Palesztinába érkezett, mivel a cionista szervezetnek ez a hivatalos orgánuma mostantól kezdve Jeruzsálemben fog megjelenni. — Abból a kölcsönből, amelyet Tel-Aviv városa a Prudential Insurance Company-tól kapott 425.000 fontot kifizettek a tel-avivi városi tanácsnak, a fennmaradó összeget (egy millió font volt az egész) később fogják folyósítani. — A „Manchester Guardian“ azzal kapcsolatban, hogy rövidesen megnyílik a tel-avivi mintavásár, nagyobb cikket közöl az angol-palesztinai kereskedelmi kapcsolatokról, amelyet most még inkább tekintetbe kell venni, mivel az ma már tekintélyes összeget reprezentál. Főleg a palesztinai citrus és kali-export bír fontossággal. A Board of Trade által kiadott statisztika, amely az angol tengerentúli kereskedelemmel foglalkozik, megállapítja, hogy 1935-ben Palesztina már külön értékelést kapott a kimutatásban. — Elhatározták Rison le Cionban, hogy Rotschild múzeumot állítsanak fel, Edmund de Rotschild báró emlékére. A múzeum egy botanikai kertben fog állni, amely különböző osztályokat fog magába foglalni. Egy szoba a báró eredeti dolgozószobája lesz, a többi helyiségekben részleteiben fogják megmutatni mindazt, amit a híres mecenás nyújtott Palesztinának. A kolóniákat,

jóléti intézményeket, azok fejlődését, amelyet mind a báró nagy szabású adakozása tett lehetővé. A terv megvalósítására egy helyi bizottság alakult Rison le Cionban amely a további munkákat elvégzi és rövidesen hirdetni fogja a nagy zsidó emberbarát és Cion-barátnak a legszebb életművét. —

12.000 AUTÓ PALESZTINÁBAN. Hivatalos statisztika szerint ezidőszere 12.000 autómobil van Palesztinában. 1933-ban 6000 volt az autók száma az országban.

A JEWISH AGENCY NEM FOG TÖBBÉ „VÁLTÓGAZDASÁGOT“ FOLYTATNI. Jeruzsálem. Ezen a héten váltotta be utolsó váltóját a Jewish Agency. 14 éven át állandóan adott váltókat, de 1934-ben elhatározta, hogy ezt a „váltógazdaságot“ beszünteti és ebből a célból félmillió font kölcsönt vett fel. Eddig 18.980 váltót adott be és váltott be a Jewish Agency 1.770.083 font értékben.

HALALOS SZERENCSETLENSÉG TEL-AVIVBAN. Gronemann asszony, Sammy Gronemann, a neves zsidó író és jogász, a cionista kongresszusi bíróság elnökének felesége, aki maga is jónévű író, halalos szerencsétlenség áldozata lett Tel-Avivban. A haláleset óriási részvétet váltott ki az egész jisivban és dr. Gronemannt tömegesen kpresik fel tisztelői és barátai részvételükkel.

ARAB SAJTOHANGOK AZ ANGOL PARLAMENT LEGISLATIVE COUNCIL VITÁJÁRÓL. Jeruzsálem. Az arab sajtóban nagy visszhangot keltett az angol parlament vitája a Legfelsőbb Törvényhozó tanács életbeléptetéséről. Így a „Felestin“, amely Rágeb Bey Nashasibi lapja, azt írja, hogy a vita és az angol sajtó visszhangja azt bizonyítja, hogy a zsidóságnak döntő befolyása van az angol politikai életben. A kormány, illetőleg a palesztinai főkörmányszó a bevándorlást korlátozni akarta, a földek továbbadását pedig szabályozni és a törvényhozó tanácsot pedig életbeléptetni. Mindezekből most már semmi sem lesz. Az angol kormány egyenesen a kormány iránti bizalmi kérdést akarta felvetni a törvényhozó tanáccsal kapcsolatban. Ezzel szemben Wa choupe főkörmányszó régebben elkötelezte magát a legfelsőbb tanács életbeléptetésére. Mit fog most tenni a főkörmányszó? — kérde a lap, hiszen újabb öt évre meghosszabbították hivatali állásában. Az angol birodalom a zsidók kezében van, — írja a Felestin, mert a zsidóknak pénzük van. A főkörmányszónak nem marad más hátra, mint lemondani. Eddig azt hittük, hogy a Palesztina mandátum az angolok kezében van, most kiderül, hogy a zsidókéban. A mufti lapja, az „Al Liua“ szintén kihangsúlyozza, hogy nagy a zsidók befolyása az angol politikára és egész Nagybritannia játékszere a zsidók kezében. Az „Al Islamia“ arab ujság hasonló szellemben ír. Az Egyiptomban megjelenő arab ujság, a „Mokatam“ azt írja, hogy az angolok a világháború alatt lekötözték magukat a zsidóknak és az araboknak is. Most Anglia — írja a lap — ebbe a szövevénybe belebogozta magát és nehezen tud szabadulni belőle.

Látja már Palesztinát? Ne halassa utazását: ZION LLOYD társasággal,

amely M. Jampolski igazgatása alatt utasainak minden kényelméről és kívánságáról gondoskodik és legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti az utazásokat

Rendelje meg hajójegyjét a tel-avivi mintavásár megnyitására (ápr. 30): Suceava ápr. 19
Kosciusko ápr. 22. Ha Zion ápr. 22. Dacia ápr. 25. Kérjen azonnal prospektust a központban:
ZION LLOYD București, Calea Victoriei 33. Telefon: 3.69.13. Az erdélyi kerületi képviselőnél:

CLUJ, Str. Berthelot 12. Dr. NEUMANN VILMOS, Telefon 6-82.

Oradea: **Kirsch Tibor** Str. Nic. Iorga 21. Telefon 2.52. Timișoara: Reitter Ernő, Str. Bonnaz 5, Satu-Mare: Dr. B. Stern Str. Mihai Viteazul 40. Sighet: Wieder Hermann, Str. Davilla 34. Fiermes Baia-Mare.

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és
briliánst bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház
Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

Halálozás. Sulyos csapás érte az oradeai zsidó társadalom egyik tekintélyes tagját Mezei Márton fakereskedőt, az Alexandri-uccai Aahavas Réim nagy zsinagóga és egyesület elnökét. Felesége Montag Teréz 47 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászbaborította szerető férjét, gyermekeit és széleskörű rokonságát, de ezenkívül a város egész társadalmá megdöbbenet állta körül a korán elhunyt, finomlelkű derék zsidóasszony mintaképként ismert Mezei Mártonné koporsóját. De siratják őt a város szegényei is akiket nem a sablonos módon istápoló garasokkal, hanem existenciák létesítésével, leányok kiházasításával és hasonló módon segítette ki a nyomorból egy jobb megélhetés alapjait nyújtva nekik. Szerénységére jellemző, hogy jótéteményeinek nagyrésze csak halála után került köztudatba, mert amilyen szerény családjának élő asszony volt egész életén át úgy gyakorolta rejtett módon a jótékonyág szent kötelességeit is. Leánya, aki Dr. Weinberger Mauro genuai orvos felesége és kiskorú gyermekei Lajos, Magda és Annus, mélyen megrendülve és zokogva állották körül anyjuk koporsóját, akit nagyon sokan kísérték Erev Pészachkor utolsó útjára.

**Minőségben
árakban
izlésben**
SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás!
Havas és Grünfeld
posztóáruház
Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishidő)

A tincai orth. izr. Chevra Kadischa m. hó 22-én gyászistentiszteletet rendezett. Friedmann Gyula főrabbi heszpedjében különösen kiemelte az elhunyt Fuchs Benjámint főrabbi kimagasló érdemeit. A gyászistentiszteleten a hitközség minden számottevő tagja résztvett. Az előkészítő munkálatokat Held Jakab végezte.

**Princz-féle zománcozott
főzőedények** gyári lerakata,
**háztartási cikkek, épület és
butorvasalások, rézfüggöny
tartók stb.**
Stern József vaskereskedése Oradea, Piața
Mihai Viteazul 2. Telefon 8-92

Tavasza legolcsóbban
vehet retikült és mindenféle bőröndárut
VULCAM - HARTMANN
gyári lerakataiban. Blv. Reg Ferdinand 1.

Kelmeifestés!

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok,
átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen
és olcsón vállalja

BORGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fióklévétele: Str. Alexandrii Colțul
Millerandului.

Értesítés!

Szíves tudomására hozom az igen tisztelt közönségnek, hogy
férfi-szabó üzletemet **uri-divattal
kibővítve**

é hó folyamán
Regina Maria-tér 3 szám alól

á t h e l y e z e m

Regele Ferdinand-ut 4 sz. alá
(Zárda épület)

HACKMAYER **uri-szabó**
Oradea, Regina Maria
tér 3 szám.

**Jiddis szintársulat művészi elő-
adása Oradean**

Hetek óta tartja Oradeán vendégsze-
replő előadásait a Jakob Jakobivici művészi
igazgatása mellett egy jiddis szintársulat,
amely előadásaival valósággal frappirozta a
műértő zsidó közönséget. Előadásaik min-
den egyes alkalommal művészi esemény-
számba mentek és Oradea zsidósága méltán
zárta szívébe a társulat minden egyes tag-
ját. Főleg az együttes kitűnő primadon-
nája Jeny Selzer keltett finom és kulturált
alakításaival feltűnést, meghódítva a közön-
séget. Méltó partnere Jakob Jakobivici, aki
drámai és népi alakításaival egyedülálló mű-
vészi teljesítményt visz színpadra. — Slomó
Szidon komikus, a jiddis szintársulat jellem-
színésze iskolázott hangjával és általa inter-

pretált népdalokkal arat osztatlan sikert.
De kitűnők a társulat többi tagjai is: Lia
Sterling, — Manya Wolfehson, — Frieda
Schwartzman — Teffner Anna és Guszta,
Wolfehsohn, Sterling, Swiet és végül W.
Teffner.

Legutóbb Ansky halhatatlan chaszid
drámáját, a „Dybukot“ utolérhetetlen művé-
szettel mutatták be.

Szombat este lép fel Oradeán utoljára a
jiddis társulat a „Lebedig in lisztig“ című
énekes vigjátékban.

Az előadás iránt városszerte nagy ér-
deklődés mutatkozik, amelyhez már jegyek
elővételben is válthatók a Kath. Kör pénz-
táránál.

Fűző és melltartó

Fuchs Mancsi fűzőszalonban

Oradea, Piața Mihai Viteazul 11-a (Ullmann palota)

ButorSZÜKSÉGLETÉT

hihetetlen olcsón szerezheti be

Műasztalosok Szövetkezeténél

Oradea, Sas-passage (volt Kovács Testvérek hely sége)

Elegáns hölgy

kalapot
retikült
keztyüt
övet

csak

Könignél

vasárol

Bulev. Regele Ferdinand 7.

— Ha Palesztinába akar utazni, érde-
lődjék Leitner Zoltánnál, Oradea Str. Sa-
guna 11, aki készséggel ad mindennemű fel-
világosítást.

Varsó. A napokban hunyt el itt Len-
gyelország legöregebb asszonya, Debora
Hannover 113 éves korában.

KALAPOT

elegáns férfi csak

Heller és Deutsch

gyári lerakataiban vásárol

Str. Nic. Iorga 21.

Ujjá alakítjuk használt kalapját!

Legmodernebb, legolcsóbb
STANDARD

vas- és rézbutorgyár
Oradea, Str. Dr. Aurel Lazar No. 10.
Fogházmuhely. Telefon 707.

Nagytakar tásához festékek, ecsetek, pad-
lólakkok, parkettaszta,
meszelő, zománc- és olajfestékek legolcsóbban és
legjobb minőségben

Stern S. Endre cégnél, Str. Nicolae
Iorga 10. Cimre kü-
lönösen kérem figyelni. Telefon 3-78

Hétről-hétre

Kaunas. A litván kormány legújabb rendelkezése értelmében, rabbik megválasztását csak az esetben hagyja jóvá, amennyiben az illetők a litván nyelvből levizsgáznak.

New-York. Néhány száz németországi kivándorló a kikötőbe érkezett a „Berengaria” és „Washington” hajókon.

Berlin. A „Deutscher Volkswirt” c. lap vezércikkben foglalkozik a német valuta kérdésével és megegyzi többek között, hogy az exportvalutára vigyázni kell, mert körülbelül 12-20 milliárd márka értékű zsidó vagyon igyekszik kijutni az országból.

Varsó. A lengyel parlament eljuttatta a köztársaság elnökéhez az általa és a szenátus által elfogadott sechita törvényt szentesítés végett. Amint az elnök aláírja, azonnal megjelenik a hivatalos lapban is.

Przytyk (Lengyelország) Az ismert pogrom-ügy, amely itt lezajlott, május elején kerül főtárgyalásra a radomi hadbírósa előtt. A perben 55 zsidógyűlölő egyén ül a vádlottak padján, de számos zsidó is. A védők között igen sok nemzeti szocialista ügyvéd is van, a zsidó ügyvédek a zsidó vádlottak védelmét vállalták. Zsidó részről számos zsidó tanut is beidéztetnek.

Lodz. A lodzi hadbírósa előtt most tartották meg annak a 27 vád alá helyezett antiszemita nemzeti demokratának bűnpertét, akik bombamerényleteket követtek el zsidó üzletek ellen. A vádlottak valamennyien 20 és 30 év körüliek. Az ítéletek egytől négy évig terjedő fogházzal szólnak. Krakkóban a napokban a nemzeti demokraták párthelyiségében házkutatást tartottak, amely 3 óra hosszúra tartott. Számos mágnázásban is történtek hasonló házkutatások.

Berlin. A hamburgi büntetőkamara egy 57 éves zsidó embert, „fajgyalászás” címen tíz havi fogházzal ítélte. Ugyanez a hamburgi bíróság egy 41 éves állampolgárságnélküli zsidó vádlottat négy hónapra ítélte, hasonló deliktum miatt. A hallei büntetőbírósa egy 26 éves „fajgyalászt” egy évi fogházzal ítélte. — A magdeburgi Barasch áruház alkalmazottai elleni per, egy fontos tanu betegsége miatt halasztást szenvedett. A vádlottat szabaddárahelyezték. — A hallei Sponner részvénytársaság néhány napig zárva tartotta üzletét, mert árja tulajdonba ment át. A zittai nagy nőruha áruház Herman Seiler is árja kezekbe ment át. — A napokban elhunyt a liberális zsinagóga elnöke, Herman Falkenberg 66 esztendőskorában.

Haifa. A beduin sejkék, akik különböző törzsek főnökei Beer-Sebában konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy egy sejket felvesznek az ujonnan létesítendő Legislative Councilba. — Az Emica (Az Ica és az 1929-ben alakult Emergency Found egyesülése) valamint a Keren Hajesod között tárgyalások folynak eredményesen, az irányban, hogy nagyobb földterületeket vásárolnak együttesen Palesztinában. Ez az első eset, hogy az Ica hivatalosan együttműködik egy cionista szervvel.

Amsterdam. A gyilkossági perben, amelyen tárgyalni fogják Frankfurter Dávid gyilkossági ügyét, amelyet Gustloff ellen elkövetett a zürichi ügyvéd — Dr. Eugen Curti-n kívül mint védő résztvesz az ismert holland ügyvéd is Francois de Vries, aki nek közreműködésétől sokat vár a védelem.

TIP. PÁSZTOR, ORADEA.

Uj dajent választott a cluji orth. hitközség. Hager Judát, a wischnitzi világhírű főrabbi unokáját, a cluji hitközség dajentjává választották meg. Dacára fiatal korának, az új dajen általános szimpátiának örvendő és közismert mély és széleskörű zsidó tudásáról. Glasner Akiba főrabbi a legnagyobb elismeréssel viseltetik az új dajen iránt és megválasztását erősen támogatta. Ugyaszként Adler Samuel volt hitközségi elnök és Weisz Gyula hitk. alelnök, akik referáltak az új dajen kvalitásairól, csak a legjobbat mondhatták róla. Bíró Andor hitközségi elnök a terv felmértéskor azonnal felismerte, hogy az új dajen megválasztása eminens érdeke a hitközségnek és a régi nagytekintélyű hitközség presztízse csak emelkedik azáltal, hogy a világhírű Hager rabbidinasztiának egyik tagja fog mint rabbi-elnök fungálni a hitközség keretében. A cluji orth. hitközségben előjárásági ülés volt, amelynek egyetlen tárgya az új állás betöltése volt. Az előjárásági és tanácsstagok csaknem teljes számban jelentek meg az ülésen amely igen lelkes hangulatban folyt le. Glasner Akiba főrabbi is megjelent az ülésen és meleg hangon ajánlotta az új dajennek Hager Juda megválasztását. A megválasztás előtt felszóltak Adler Samuel, Dr. Goldner Mihály, Salamon Sámson, Löwinger Manó és valamennyien a megválasztás mellett szóltak fel. A képviselőtestület rövidesen ratifikálni fogja a választást, előreláthatólag egyhangúlag és lelkesen és ezzel a cluji orth. hitközség egy igazi tudós, nemeslelkű papi-emberrel fog gazdagodni.

— A legfr. omabb selyemharisnyák, minden színben és nagyságban gyári árak mellett GROSS FERENC harisnyagyárában, Brasov, Str. Regele Carol 38. (Udvarban.)

— **Hogyan teltek el a pészachi napok a német zsidóság körében?** Berlin. A pészach ünnep egész Németországban nyugodtan telt el. Az utóbbi évek nagy szenvedései a német zsidóság összetartozandóságát jobban kidömböritotta. A széderesték rendkívül látogatottak voltak. A hitközségek és vallási egyletek nagy közös széderestéket rendeztek, amelyen a zsidóság vezető egyéniségei vettek részt. A legtöbb széderestére már hetekkel előbb jelentkeztek. — A kisebb helyiségekben a zsidók egyhelyre gyűltek és ott ünnepelték a két estét. Sok nagyobb helyiségbe meghívták a kisvárosok zsidóságának gyermekeit, hogy ott töltsék a szédert. Egyes kisebb helyeken a kivándorlás oly nagyméretű, hogy már a minjant sem tudják összehozni és így az istentiszteletet sem tudták megtartani.

— **Beretvás pasztilla a legmakacsabb feifáját is elmulasztja.**

Az oradeai Mizrachí helyi csoport ünnepi összejövetele. Az oradeai Mizrachí helyicsoport minden évben szervezeti ünnepséget rendez fehér asztal mellett, Achron self Pészachkor. Az idei gyűlésen nagy érdeklődés mutatkozott az összejövetel iránt. Friedmann Ármán a helyi csoport nevében üdvözölte a megjelenteket, majd Mittelmann Jakab, az országrészi központ nevében foglalkozott a Mizrachí aktuális problémáival, míg Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője nagyobb előadásban ismertette a zsidó világeseményeket, majd pedig kitért a mizrachista mozgalom erdélyi vonatkozású problémáira is, olyan körülményeket ismertetőn a hallgatósággal, amely novum volt a nagy nyilvánosság előtt. Kesztenbaum Miksa a helyicsoport elnöke bucsuzott a szervezettől, mivel ünnep után a Szentföldre távozott. Ez alkalommal a távozó elnököt elv barátai meleg ünneplésben részesítették. Just Mose az ifjúság elnöke a Mizrachí ifjúság problémáival foglalkozott. Ráth Efraim hozzászólása után, a hallgatóság részéről Grünbaum Vilmos mondott köszönetet a vezetőségnek és felhívja a figyelmet arra, hogy milyen kötelezettség vár a szervezetre az inapások megszervezése körül.

Zsidó humor

DER HUND KREPIERT.

Egy németországi kisvárosi zsidónak volt egy gyönyörű kutyája. Nagyon szerette az állatot, de mindig attól félt, hogy valami szerencsétlenség fogja érni. Féltelme indokolt is volt, mert egy napon a kutya kiszaladt az utcára és elgázolta a villamos. — Senki sem akarta a szomorú hírt a kutya gazdájával közölni. Végre fogtak egy SA legényt és megkérték, hogy mondja meg a szomorú hírt. A katona vállalkozott is a feladatra és belépett a zsidóhoz, üdvözlésre emelte a kezét és harsány hangon így szólt:

Heil Hitler! — Der Hund ist krepirt!

A zsidó nem tudván hirtelen hogy mire gondoljon, azonnal 100 márka jutalmat adott a hír hozójának.

AMIKOR A SZANZI ALMAT ARUL

Egy szegény almáskofa, akinek sátra ott állt askenáz Rabbi Chajim háza mellett panaszkodva jött a rabbihoz. — „Rabbenu, nincs még pénzem, hogy szombatira bevásároljak” „Hát az almássátrad?” kérdezte a caddik. — „Azt mondják az emberek, hogy silányak az almáim s otthagyják a nyakamon”. Rabbi Chajim azonnal kiszaladt az utcára és kiáltozni kezdett: „Ki vesz jó almát?” Nyomban egész tömeg gyűlt köréje az aprópénz hamarosan halomra gyűlt és egy-kettőre elkel a gyümölcs kétszeres és háromszoros áron. — Látod-e — mondotta a rabbi együgyű módon az asszonynak — „az almád jó volt, csak nem tudták az emberek”.

MUTET UJ ASSZISZTENSEKKEL ÉS RÉGI MÜSZERREL...

Baron Jónás orvosprofesszort egy alkalommal felkereste egy gazdag, de zsigori kereskedő, akin műtétet kellett végrehajtani. Baron a honorarium dolgában sehogysen tudott megegyezni, mert a paciens nagyon alkudozott. Hogy véget vessen a nagyon is hosszúra nyúlt alkudozásnak, Baron végül is így szólt a pacienshez:

— Nézze, barátom, olyan sok ember utazik a második osztályon, aki nem tudja megfizetni az első osztályt. Amennyiben az ön anyagi helyzete nem engedi meg, hogy megfizesse az elsőosztályu műtétet, majd csinálunk önnek egy másod osztályu operációt.

— Hogy-hogy? kérdi hülledezve a beteg — hát van első s másodosztályu műtét? És mi a különbség a kettő között?

— A különbség az — felelte komoly arccal Baron — hogy az első osztályu műtétet új műszerekkel és régi asszisztensekkel végezzük, a második osztályut pedig új asszisztensekkel és régi műszerekkel.

A paciens az elsőosztályu műtét mellett döntött.

BARON ÉS TÄNZER

A kilencvenes évek elején beszéltek, is mert zsidó közéleti férfi volt akkoriban a sánta Tänzer szerkesztő és ugyancsak híres sebész volt a budapesti zsidókórházban Baron professzor. Egyszer a hírlapíró találkozik a professzorral és azt mondja neki tréfásan:

— Guten Tag, Herr Baron...

Amire ez azt feleli neki:

— Én olyan báró vagyok, mint amilyen Tänzer (táncoló) Maga...

Raktárunkon levő

siremlékek

minden elfogadható áron eladók.

Weiszlovits I.

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 13. az udvarban.

— A zsidó produktivitás angol elismerése. London. Egy interpellációra az angol belügyminiszter kijelentette, hogy Angliában több mint 200 olyan vállalat alakult az utóbbi időben, amelyeket német menekült zsidók létesítettek és ezek sokezer brit munkást foglalkoztatnak.